Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деиз • ШИНАРА, 10 ФЕВРАЛЬ, 1981 ШУ. • № 17 (6307). • Мах 2 кепиг.

КПСС XXVI съезда сийна къахьегама вахте а ятта хьинаре болх беш ю СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химически завода № 17—18 йолча цеха технологически оборудованиена ремонт яра вола слесарь Синчинов Виктор Петрович.

Йоккха опыт йолча цо хаддаиза новкъосташта гІо ду, къьестта производстве болх бе керда бахьхарьшта а деш.

Къахьегаме В. П. Синчинова даьха толамаш дукхаза билгалдаьхад Сийлен грамоташца.

СУРТА ТІА: коммунистически къахьегама ударник слесарь В. П. Синчинов.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Карара кара тела ЦІе байракх— Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхошка!

КОТАЛО ДАЬКЪАЛА ХИЙЛА ШУН, НОВКЪОСТИЙ!

КПСС ЦК, СССР Министрий Совете, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК

КПСС Центральни Комитет, СССР Министрий Совет, Профессиональни Союзий Еррнгсоюзни Центральни Совет, ВЛКСМ Центральни Комитет хьежей союзни автономни республикаша, краяша, областаша, городаша, автономни округаша, городскойн юртийн районаша, объединеней, предприятей, организацей, учрежденей, колхозий, совхозий коллективаша производстве эффективности балла дикали айяра, 1980 шера а иттлагІча пятилетке а СССР экономически социальни дегІайоаллара Паччахьалкхен план толама кхоачашьяре лелаьча Еррнгсоюзни социалистически яхьа итогашка. ТІайийцача социам тІа белгалду, КПСС XXVI-и XXV-и съездаша оттаяь экономически стратеги вахаре чакхйоахаш советски халкъо керда толамаш даьхад коммунизма материально-технически лард йоллачи халкъа вахара хьал-торо діахо айечи, аьнна.

1980 шерен иттлагІча пятилетнан экономически социальни декхареш толама кхоачашдара гІо дир КПСС XXVI съезде даха ма доаггІара накъадехара тІехье массенаьха а яржеча социалистически яхьо.

КПСС Центральни Комитето, СССР Министрий Совето, Профессиональни Союзий Еррнгсоюзни Центральни Совето, ВЛКСМ Центральни Комитето котъьннарг а лаьрхІа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара теле ЦІе байракхеш енней:

СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАШТА

Еррнгсоюзни социалистически яхье донкхийча хьокхамашка кхачарах, 1980 шера а иттлагІча пятилетке а экономически социальни дегІадоаладара Паччахьалкхен план толама кхоачашъярех

УЗБЕКСКИ ССР

ГРУЗИНСКИ ССР

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР

АРМЯНСКИ ССР.

Еррнгсоюзни социалистически яхье донкхийча хьокхамашка кхачарах, промышленносте гІолла 1980 шера а иттлагІча пятилетке а экономически социальни дегІадоаладара паччахьалкхен план толама кхоачашъярех

БЕЛОРУССКИ ССР

ЭСТОНСКИ ССР.

1980 шера а иттлагІча пятилетке а юртбоахаме продукце поэрзІамегІа доле тайпаш дахара а паччахьалкхенга доккара а тІехье лелаьча Еррнгсоюзни социалистически яхье донкхийча хьокхамешка кхачарах,

КАЗАХСКИ ССР

ТАДЖИКСКИ ССР.

АВТОНОМНИ РЕСПУБЛИКАШТА, КРАЯШТА, ОБЛАСТАШТА

Еррнгсоюзни социалистически яхье донкхийча хьокхамашка кхачарах, 1980 шера а иттлагІча пятилетке а экономически социальни дегІадоаладара план толама кхоачашъярех

РСФСР-е гІолла: Башкирски АССР, Дагестански АССР, Коми АССР, Къулбаседа-ХІирий АССР, Нохч-ГІалгІай АССР, Краснодарски крайна, Приморски крайна, г. Ленинграде, Ленинградски областа, Магадански областа, г. Москвана, Московски областа, Мурмански областа, Куйбышевски областа, Оренбургски областа, Свердловски областа, Челябински областа, Тюменски областа, Еврейски автономни областа;

Украински ССР-е гІолла: Днепропетровски областа, Запорожски областа, г. Киева, Крымски областа, Харьковски областа, Черновицки областа;

Белорусски областа гІолла: Гомельски областа, Мински областа;

Узбекски ССР-е гІолла: Самаркандски областа, Сурхандарьински областа, Ташкентски областа;

Казахски ССР-е гІолла: Алма-Атински областа, Кокчетавски областа, Кустанайски областа, Чимкентски областа;

Грузински ССР-е гІолла: Аджарски АССР;

Азербайджански ССР-е гІолла: Нахичевански АССР;

Киргизски ССР-е гІолла: Ошски областа;

Таджикски ССР-е гІолла: Курган-Тюбински областа;

Туркменски ССР-е гІолла: Марыйски областа, Ташаузски областа.

Еррнгсоюзни социалистически яхье донкхийча хьокхамашка кхачарах, промышленносте гІолла 1980 шера а иттлагІча пятилетке а экономически социальни дегІадоаладара Паччахьалкхен план толама кхоачашъярех.

РСФСР-е гІолла: Татарски АССР, Красноярски крайна, Горьковски областа, Ивановски областа, Ростовски областа;

Украински ССР-е гІолла: Одесски областа, Херсонски областа, Черниговски областа.

Еррнгсоюзни социалистически яхье донкхийча хьокхамашка кхачарах, 1980 шера а иттлагІча пятилетке а экономически социальни дегІадоаладара план толама кхоачашъярех:

ГОРОДАШТА

РСФСР-е гІолла: Ачинскана, Балашихана, Брянска, Владимире, Волжскана, Вологдана, Воронежа, Гурьевскана, Дзержинскана (Горьковски областъ), Ижевскана, Ишимбайна, Йошкар-Олана, Калинина, Калининграда (областной), Калугане, Кировна (областной), Кировограде (Свердловски областъ), Костромана, Краснокаменскана, Курска, Магнитогорска, Мирнана, Набережни Челнана, Нефтеюганска, Пензана, Пермана, Петрозаводска, Псковна, Пятигорска, Резане, Саратова, Северодвинскана, Смоленскана, Сосновн Бора, Сочена, Старн Русса, Тамбова, Терека (Черски Балкхарой АССР), Томскана, Тулана, Ульяновска, Чебоксарана, Шахтана, Шуяна, Южно-Сахалинскана, Ярославла.

Украински ССР-е гІолла: Бердянскана, Ворошиловграде, Донецкана, Калушена, Константиновкана, Кременчуга, Новомосковскана (Днепропетровски областъ), Смелана, Сумана, Тернополя, Горлана, Ужгородана, Хмельницкана.

Белорусски ССР-е гІолла: Брестана, Витебскана, Минскана.

Узбекски ССР-е гІолла: Джизакана, Намангана, Ташкентана, Ургенче.

Казахски ССР-е гІолла: Карагандана, Павлодаре, Талды-Кургана, Целинограда, Шевченкона.

Грузински ССР-е гІолла: Кутаисана, Тбилисина.

Азербайджански ССР-е гІолла: Бакуна, Кировобадана.

Литовски ССР-е гІолла: Вильнюса, Шяуляйна.

Молдавски ССР-е гІолла: Кишинева.

Латвийски ССР-е гІолла: Ригана.

Киргизски ССР-е гІолла: Токмакана, Фрунзена.

Таджикски ССР-е гІолла: Душанбена.

Армянски ССР-е гІолла: Ереванa, Кировакана.

Туркменски ССР-е гІолла: Ашхабада.

Эстонски ССР-е гІолла: Таллина.

13 городской районашта: 159 автономни округаштен юртий районаштен.

Котъьннарг а лаьрхІа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе байракхаш «ИттлагІча пятилетке лакха эффективности балла дикали баьхьан» яха КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК памятни знакаш а енней СССР ВДНХ Еррнгсоюзни сийлен улга тІа а яьхей:

513 объединеней, цер производственни единицей, предприятей, стройкай, Іилма-техникийски а кхьчe а организацейн учрежденейн коллективаш.

250 колхозий, совхозий, агропромышленни объединеней, боахамий юкъарча предприятейн организацейн, Іилма-тохкама учрежденей коллективаш.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК, карара кара тела ЦІе байракхаш енней:

305 объединеней, цер производственни единицей, предприятей, стройкай, Іилма-тохкамен кхьча организацейн учрежденейн коллективашта:

500 колхозий, совхозий, агропромышленни объединеней, боахамий юкъарча предприятей, учрежденей, Іилма-тохкамий учрежденей коллективашта.

Партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, боахама организашта тІаддилад производства эффективности балла дикали айяра, 1980 шера а иттлагІча пятилетке а СССР экономически социальни дегІайоалара план толама кхоачашъяра тІехье лелаьча Еррнгсоюзни социалистически яхьа итогаш кІоаргга а массе а оагІорахьара а тохка. КПСС ЦК октябрьски (1980 ш.) Пленума решенегІа, цу Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьлцара хьадоагІаш декхарашка хьежна социалистически яхь вІаштІехьъяккхар дІахо тоадара, 1981 шера планаши социалистически декхарешн толама кхоачадара тІадерзадаь гІуллакхаш белгалдаха а чакхдаха а. Еррнгсоюзни социалистически яхье котъьннича предприятей, организацей совхозий, колхозий коллективай балла опыт, лакха темпаш, нийсе ритм, тІехдика болхи цхьайтталагІча пятилетке ІалашбарехтІехье производстве хьалхенаттарийн новаторийн инициативаши почиташи Іомаерен дІайоврхаерен вІаштІехьдаккха.

Центральни, республиканскн, отраслевой, моттигерча газетийн, журналийн, радиотелевиденен редакцешта могадаьд Еррнгсоюзни социалистически яхьа итогаш массенена а дІаловзийтара массени информаце торонеш бизза гІа пайда эца.

* * *

КПСС Центральни Комитето, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК чІоагІа даькъала буц Еррнгсоюзни социалистически яхье котъьннича республикай, краяй, областий, городий, автономни округий къахьегамхой, объединеней, предприятей, организацей промышленноста, гІишлошъена, транспорта, юрта боахама, кхьча довкъой, коллективаш, хІаьта чІоагІа тешаш а турпалча болхлой классо, сийлахьча колхозни ахархоша, интеллигенце производство эффективности балла дикали айяра тІехьара социалистически яхь кхы а шерегІа йоаржаергхилярах, керда къахьегама толамаш а даьхе КПСС XXVI съезда уж накъагІоргхиларах, цхьайтталагІча пятилетке оттадаь декхараш кхоачашдара деррига низаш, знанеш, опыт дІанурггхиларах.

* * *

«ИттлагІча пятилетке лакха эффективности балла дикали баьхьан» яха памятни знакаш КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе байракхаш енна а СССР ВДНХ сийлен улга тІа яхье а коллективаш кепатон отраслевой, республиканскн, кравой, областной газеташ тІа.

Еррнгсоюзни социалистически яхье котбаьннараш

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР-е ГІОЛЛА

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе байракхаш енней:

1. **Нохч-ГІалгІай АССР-а**
2. **Ачхой-Мартановски района,**
3. **Грозненски района,**

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе байракхаш, КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «ИттлагІча пятилетке лакха эффективности балла дикали баьхьан» яха памятни знакаш а луш СССР ВДНХ Еррнгсоюзни сийлен Улга тІа яьхкай.

4. **Шелковской района Къахьегама ЦІеча Байракха орден лелаю «Путь к коммунизму» яха колхоз.**

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе байракхаш енней.

5. **ГІишлошъеча Нохч-ГІалгІай управлене № 7 йолча гІишлой-монтажни управлене коллектива, г. Грозный**
6. **Ачхой-Мартановски района «Новосельский» яхача совхоза коллектива.**

МЕХАНИЗАТОРИЙ ТОЛАМ

«Маяк» яхача совхоза конторана гаьна йоаццаш я мастерски. «КПСС XXVI съезд хьаьллача дийнахьа — еррига техника кийчон мугІаре», «Техника тешаме тоаяра — хадданза теркам» яхаш доккхийча плапашца йодаь тІахьехамаш доахк цига хьалтеха.

Соахка гурахьен укх Іайн планагІа 52 трактор тоае езаш яр совхоз. Царех 49 трактор цхьайтталагІча пятилетка хьалхара шу тІакхоачаш тоаяь яьккхар, уж кхашка удобренеш дІакхухьаш я. ХІанз тоаеш кхоъ трактор латт цу механически мастерске.

— Дукха хІама дисадий уж тоаяь яха? — хетт аз совхоза керттерча инженерага Долгиев Іисакхага.

— Эггара дукхагІа довккхе а массехк ди мара доакхаргдац оаха уж тоаеш, — йоах цо.

Долгиева яхар бакъдолга хои цо тоаеш латтача тракторашта бІарахьежача. Цар ходовой часташ сихбенна тоаеш боахкар слесараш, механизатораш. ХІаьта моторашІотІаоттаде мара ца дезаш кийча дар. Уж мел дина тоадаьд а цар мел дина болх бергба а хьожаш боахкар моторни цехера слесараш. Моторашта тоадеш дика новкъостал даьд РО «Сельхозтехника» коллективо, дукхагІйола двигателаш цар тоаьй.

Совхоза техника тоаеча къьестта хьинаре даькъа лоац Аушев Ахьмада, Албогачнев Висангире, Аушев Султана, мастера-наладчика Евлоев Заьуддина, Евлоев Дауда, трактористa Татриев Вахас кхьйбараша.

Совхоза механизаторашa атта баьккхабац из толам. Гурахьа кхашкара балхаш такхдаьннадацар совхозе техника тоае йолаяьча хана. Цар декхар тІайийцадар соахка йиълагІчех укх шера хьалхарчен кварталашка тоае еза еррига техника КПСС XXVI съезд хьаьллача дийнахьа товаь йоаккхаргйолаш. Цул совгІа цар кхы а дош деннадар доакъар Іалашдеш йола техника, мангаш, культиваторааш, нохараш 15 феврале тоадергда аьнна. ХІанз царех ялх йол хьокха касилка, кхоъ силос хьокха комбайн, стогометателаш, копновозаш, КУФ-1,5 яха косилкаш, измельчителаш, еррига лаьтта кийчдеш йола техника кийча я. Шоаш денна дош кхоачашдара шоашта юкъе шерра яхь а йоаржаь къахьийгад механизатораша.

Дукха халонаш нийсъеннай техника тоаерашта юхьанца. Царех керттера дар запасной оатхалаш ца тоалга хоинад. ОарцагІбаьннаб механизатораш рационализатораш, говзагІа бола слесараш, товараш. Юхаметтаоттае йиш йола къаьна оатхалаш тоа а еш, шоай мастерске хьае йиш араш хьа а еш къахьийгад цар. Цу балха юкъе къаьстта доккха даькъа лаьцад мастера-наладчика Евлоев Заьуддина. Маховикашта тІера подшипникаш Іоахара лаьрхІа приспособлени лый цо. Цу гІуллакхо а дикка кхоаьй балха ха.

Тракторий, комбайний къаьпа оатхалаш тоаяра, керда яраш хьаяра торонаш лехаш ба Баркинхоев Ахьмад, Аушев Султан. Болх чакхбаьнначул тІехьагІа а касткаста бІаргагу уж мастерске цхьаьнца балхаш деш.

Техника тоаеш боахкача наьха балха хьалаш вІаштІехьдахара йоагІа йоахо яьй совхоза кулгалхоша. Къьестта дика Іалашъяьй тоарни цех. Цу чу латт блокий цилиндраштен кхьча агрегаташтен эша балхаш кхоачаде йиш йола станокаш. Монтажни цехе края-балха оттаьй еза оатхалаш дІа-хьа кхахьара. Цехашка кхерамален техника дІайовзийташ йола плакаташ ухк.

Хоза кийчъьй цІе уголок а. Укхаза латт телевизор радиоприемник, шахматаш, шашкаш. Нормаш тІехкхоачаш а еш хьинаре къахьегараш белгалбоах премеши карара кара тела цІе вымпелаши а хьежаш.

Массанена а гургдолча хьалтеха доаллт КПСС ЦК-ас парте XXVI съезда оттаяь проект кепатеха газет. ЦІеча къоаламца белгалъьяккхай цхьайтталагІча пятилетке юрта боахама техника дегІайоалярахи цох найда эцарахи дувцаш йола моттиг.

Ингта дика къахьегиш шоай декхараш толамца кхоачашдеш боахк совхоза механизатораш.

А. САГОВ,
тха соб. корр.

ДИКА ДІАДОЛАДАЬД ШУ

КПСС XXVI съезда толамца наньабахар дукхьа яьржача социалистически яхье хьинаре дакъа а лоацаш дика дІайоладьй цхьайтталагІа пятилетка республика гІишлошъеча подрядни организацей коллективаша. Шоай низашца 15,4 миллион сома маьхя гІишлон-монтажни балхаш даьд цар январь бетта, план 104 процент кхоачаш а еш.

ГІишлошъяра-монтажни балхаш дара укх шера хьалхарча бетта программа толамца кхоачашъяьй гІишлошъяра Нохч-ГІалгІай управлене, «Чечингушводстрой», «Грознефтехимремстрой», «Газотрубопроводстрой», «Чечингазстрой» трестий коллективаша.

Соахка хьалхарча бетта хиначул нтт процент дукхагІа балхаш даьд укх январь бетта «Грознефтехимремстрой» треста, «Чечингушводстрой», «Чечингушколхозстрой» объединеней подрядни организацеша.

КПСС XXVI съезда сийна тІайийца социалистически декхараш толамца кхоачашдар дукхьа шоай низ дІакхоачар деш къахьегаш ба хІанз республика гІишлошъераш.

ОВСАРЛЕ ЛОХ ЦА ЕШ

Пайда да беш цхьа шу дІадахийтанзар иттлагІча пятилетке Ачхой-Мартановски района «Урожайный» совхоза къахьегамхоша. ХІаьта паччахьалхенна юрта боахама продукци дІаялара ихе шера план соахка август бутт чакхбоалаш кхоачашйир.

Цу хьокхамех кхоачамбе дага бац боахама болхлой. ЦхьайтталагІча пятилетка план диъ шера кхоачашъе дош деннад.

Ши трактор кийчон мугІаре дІаоттайнча боалаш ба уж техника тоаяра план кхоачашъяь.

— Уж тоаь яхара эггара дукхагІа сое а нІира ха мара езаргьяц механически мастерске болхлошта, — йоах совхоза партийни организаце секретаре Дальмураев Шарипа.

Уж толамаш доакхача къьестта донкха новкъостал ду электросварщика Заххиев Шепаіас, механизаторашa Газдиев Іийсас, Эскаров Алима, Демильханов Мохьмада.

ТІехьаюовза инвентарь массарел а сихагІа тоаь яьккхар Кураев Іийсас кулгалдеча бригадо. Яхье хадданза хьалха йолаш хьайоагІа из. Кхашка органически удобрени дІакхухьаш я хІанз. Из болх а кхьча бригадел сихагІа чакхбоавих цо.

Планал 150 тонн дукхагІа йолаш 2150 тонн органически удобренеш дІайихьай хІанале совхоза кхашка.

Х. МАГОМЕТОВ.

ПАРТЕ ВЕТЕРАНАШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика общественни вахаре хьинаре даькъа лацарах, къахьегамхошта коммунистически кхетам луча беркате болх барах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

Варгасова Нина Дмитриевнаяв — 1930 шера дена КПСС члена, пенсионеркана.

Иванов Иван Харитоновича — 1925 шера дейа КПСС члена, пенсионера.

Корнилова Варвара Григорьевнана — 1930 шера дена КПСС члена, пенсионеркана.

Кузнецов Василий Федоровича — 1926 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Радченко Василий Андреевича — 1927 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Харсиев Алсбика Ахьмада — 1930 шера дена КПСС члена, пенсионера.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный.
1981 шу, 3 февраль.

Нов. Я. В. ОКОШКИНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ГІИШЛОНХО ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

ГІишлошъяра даькъе доккхий гІулакхаш карагІдувларах республика общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах, Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика заслуженни гІишлонхо яха сийлен цІи лойла нов. **Окошкин** Яков Викторовича — Нохч-ГІалгІай гІишлон. управлене № 4 йолча гІишлон-монтажни управлене прораба.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный.
1981 шу, 5 февраль.

Нов. И. М. ТЕПЕРА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Боахама организашка дукхача шерашка беркате болх барах, общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла нов. **Тепер** Исаак Моисеевича — пенсионера.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный.
1981 шу, 5 февраль.

Парте XXVI съездага йола

КПСС ЦК проект ювцош

ХАНА ХАМ БЕ

Общественни кхачан предприятей ерригача коллективашка шерра яьржай хӀанз парте XXVI съезда сийлеща дукхьала дахара йола социалистически яхь.

Дукха ха йоаццаш чакхъьнначa республика паччахьалкхен торговле балхахой профсоюзно - бовхама активе тӀаийнад доккхий социалистически декхараш — парте XXVI съезд хьаелла ди тӀа кхоачаш план ханал цхьа ди хьалха кхоачашъе, хӀаьта шера яр — 29 декабрь тӀакхоачаш.

ЧӀоагӀъеннача традицега хьежна Коммунистически парте, дерригача халкъага ювцийта оттаьй къахьегамхой вахара боврам дӀахо лакхбар хьалхарча моттигех цхьанне тӀа латта «1981—1985 шерашка а 1990 шерага кхаччалца а СССР экономически социальни дегӀайоалаяра нерттера лостамаш» яха проект. ХӀаьта из кхетадеш а да: советски саг мехна руэкъан керттера да ва, цун йовхо яр, цо лахха овсарле йолаш къахьегара эша дикагӀа дола хьалаш хьадар, быта культура лакхъяр, цун творчески торонаш дегӀайоалаяр парте Центральни Комитетен Советски правительствен теркам даим тӀалатташ хӀама да.

ЛаьрхӀа да болхлошен гӀулакхерча нахен буаш бола кхача ханнахьа баларон дика хиларон юкъера лаьрхӀача сахьата къахьегама овсарле 7—8 процент лакхъеш хилар. Вай республика масштабе нтт эзар саго бергбола балха лоархӀаме хӀама да из.

Наха шоаш деш дола гӀулакх лакхача боараме хилийта тӀертача даькъа балхахошна гӀо ду лоархӀаме социальни проблемаш къестаяра, наькъа упахцӀено лоралро, пар балха торонаш лакхъяра, духовни хьашташ дегӀадоаладара.

ЦхьайттагӀалагӀча пятилетке боахамен общественни организацей коллективаи хӀара члена низ тӀабахийта беза даькъа беррыгача балхахошта творчески кхетам балара. Из болх комплексно бе беза, Ӏилманен техникакен карагӀдьнарех, вай общества социальни коталопий, хьалха латтача коллективаи сервиса дикагӀа болча говзанчийн опытах пайда а эцаш.

Саг миччахьа воде а — обед де заводской столове, доттагӀашца загӀа эггара дикагӀа йолча ресторане — по дилла а теркалъю хана фактор. ХӀаьта цхьайттагӀча пятилетке хьалхарчул лакхагӀча темпашца дегӀая еза къахьегама овсарле, тӀаькха из эггара хьалха балха ха балха дӀалла еза яхилга да. Балха ха кхояра чӀоагӀа лоархӀаме да заводий территоре тӀа а болхлой общежитешка а столовешта, заводской проходнойшкен болхлой поселнашкен кулинарех ахфабрикатийн магазинаш чӀоагӀа уйла а яь яхкар. Ииттa лоархӀаме да болхлой, гӀулакхера нах, студенташ, дешархой Ӏохувшача моттигашца Ӏалашбар.

Къахьегамхой тайп - тайпара категореш Ӏоховшача моттигашца Ӏалашъяр республике хӀанз а тӀехьа лоха хиларца дувзадениа, соня нийса хетар парте XXVI съезда йолча КПСС ЦК проектана пункт тӀатохаре: **«Болхлой, гӀулакхера нах, колхозхой, дерригача тайпа дешара заведенешка дешаш бола нах общественни кхачан предприятешна Ӏоховшача моттигашца Ӏалашбар нормага кхоачаде».**

Кхы нӀеянгагӀа лоархӀам болаш дац общественни кхачан предприятей балха оптимальни режимаш уттаяр. Вокъонца болча кулгалхошен общественни организацен теркал ца еш йитац обеда перерыв. Миччa бесса дале а, из юкъ бӀарга кӀалхара илийтача геттара дукха йоргьа балха ха а. Ииттa къахьегамхой балхах мукъабола ха а: хоаттам боацаш перерыв хилалехьа массехк минут хьалха ше болх беча моттига тӀера валар, обед де вахачара юхава тоавалар. ХӀаьта счета тӀара дӀадакха йиш йий толхаь настроени, во салаӀар?

«Настроене цехшиа» болх дикагӀа бу царех социально-экономически дегӀаахара ерригача завода плана цунах дӀахала йиш йоаца даькъа хиннача, из администрацей профсоюзан юкъерча коллективни договора, юкъедахача моттигашка. Наькъа йоахо дика еча моттигашка заводийи фабрикайн кулгалхоша «кхачан служба» балха дикагӀа безам тӀабохийтаргбола моральни а материальни а гӀуланхаш ду — премеши путевкаши телаш, чубаха моттигаш хьежаеш.

Общественни кхачан гӀулакх хьаькъалагӀа вӀаштӀехьдаккхара даькъе дина опыт Ӏоаяьй «Красный молот» заводен № 40 йолча столовен коллективаша. Шин коллективо шоайла доттагӀлен договор даьд, керда гӀишлош хьалъяра а йолаш хинна рашта реконструкци яра а наькъаца лоацача хана Ӏоховша моттигаш нормага кхоачайир укхаза, бус болх беш болча болхлошта бӀайха кхача лоаттабу, шерра яьржай комплексни менюх нах кхоабилга санна йола наха гӀулакх дара прогрессивни форма, чуйоалаьй ЛККО тайпах долча комплексни обедашта комплектаци яра йола механически линеш. Монтаж ъь йоалаш латт республике эггара хьалхарча «Эффект» оалача лакха балха овсарле йолча механизированни линеш. Цу линеш 2—2,5-за саиду кхача дӀабалар. Халахете а, из опыт шерра яьржац республике.

Нерда столовеш хьалъяра а йолаш яраштa реконструкци яра а проекташ уттаяра, уж хӀанзарча ханарча оборудованеца Ӏалашъяра дешаш къестадеш из гӀулакх доазача общественни кхачан предприятей балхахошта хетараш чӀоагӀа теркалде деза заводий, фабрикай кулгалхоша.

Болхлой, гӀулакхера нах, студенташ пхьайтталагӀча пятилетке бӀайхача кхачанца Ӏалашбелта вӀаштӀехьдаккхар овлангара тоадара а къахьегама овсарле лакхъяра а проектана е дешаш тӀатохар лов сона:

«Промышленни предприятей, гӀишлош еча организацей, дешара заведеней, общественни кхачан предприятей кулгалхой практикаца юкъедоаладе вӀашн доттагӀлен договораш деша, цу хӀийнен тӀа беррига низ болхлошта, гӀулакхерча наха, студенташта уж болх беш а дешаш а болча моттигашка бӀайха кхача хулийтилга Ӏалашдара».

ДегӀаенача социалистически общество тха даькъа балхахоша чӀоагӀа теркам тӀабохийташ хӀама хила деза цӀейна шу оттадар, доттагӀал тӀехьа пхьера тӀа хьехар. Дезалга дика денача шу оттадар санна дола гӀулакхаш ресторане, кафе бере Ӏаладар. Мукъа ха ииттa чакхьякхара нах вӀашагӀкхийттача моттигера микроклимат ерригa обстановка гармоничнн саг кхевара, эздийча ӀаьдалагӀа багӀара эша хьал, уют хьаяра гӀо деш хила еза.

Саррахьа ресторане баькхе нах санъердалуш, дегашта тоам хулаш багӀилга доккхала леладераша, даарен маларен дукхало Ӏалашдац. Укхаза керттердар да гулбеннараша вӀаши безам эцара, цар духовни общени хилийтаре эша хьалаш вӀаштӀехьдахар, шу эзди хилийтар.

Къахьегамхоша болх беча, дешача, бахача моттигашка общественни кхачан предприятей сеть шерра дегӀаяро кертагӀдоах общественни кхачан лоархӀам боккха хилар, по вай кхалнах цӀагӀарча халача балхех мукъабоахаш хилар, дукха ха кхоеш хилар. Цунца дувзаденна, сона бакъахьа хет проекта VIII-ча раздела «чӀоагӀа шерье общественни кхачан сеть» аьннача е дешаш тӀатехача: **«Планирующи организацеши моттигера советаши декхарийла йойла наха чубаха гӀишлош хьалъяра йолча паччахьалкхен капиталовложеней яхе процентин отчислений средствашта централизаци ярея цар 50 процентал кӀезигагӀа доаца даькъа хӀаране чуваха торо йола общественни кхачан сеть — ресторанаш, кафеш, бараш — хьалъярга дӀаахийтен, хӀаьта ииттa отчисленеш йиза йой, уж яха езача дӀайокхийтий, ерригнех пайда эций хьожаш тӀахьожам лоаттабе».**

Истола тӀа салаӀар из массаза а дуар санна доле хӀама даар дац, из дицдалийта бокъо яц общественни кхача вӀаштӀехьбоахарий. ХӀаьта цу гӀулакха юкъе цхьаккха а хӀама лоадамбоацаш лархӀа йиш йолаш а дац. Ресторане венача цхьаннена интерьер хоалу, шоллагӀчоа — шу, кхоалагӀчун музыкана безам тӀабода, хӀаьта цу дерригача хӀамаша цхьана дега тоамбар ду, гонахье хозъю, заведеней стиль хьаю. ХӀаьта стиль дукхачa даькъе балхахочун зеделах, цун чамах, квалификацех тийша я.

Партийни советски органаша, халкъа депутатий меттигерча Советаша, общественни кхачан управление органаша дукха гӀулакхаш ду тха даькъа дегӀадоаладара. Цун проблемаш толамца къестаяра капиталовложенеш е а еза, хӀаьта ииттa керда хӀанзарча ханара оборудованин Ӏалашъе а еза. Цхьабакъда, моллагӀча предприяте болх тоабе, овлангара хувца йиш йола цхьаькха резерв я тха. Из латт тха даькъа хӀара балхахо шийи декхар, мехка социально - экономически вахарера шийи лоархӀам кӀоаргга кхетабеш хиларах. ЦӀаккха а дицдалийта йиш яц, шийи балха ха из миллионаш болча наха болх ца беш йола ха хилар, из мах баь варгвоаца Ӏалаьмате доккха общественни рузкъа хилар. ХӀара сахьат, хӀара минут чӀоагӀа мехье я, хӀаьта наха лац из зехьа йоае, дая хӀама хьателачунца къувсаш, официантка тӀаярга хьежаш вагӀаш, очереде латташ из дӀаахийта йиш яц цун.

Коммунизма материально-технически база хьалъярга, наькъа бахар тоадарга дӀаахийта езача маьхерча хана кхом бе беза. Ииттa да хано дӀадехараш.

М. ТОРШХОЕВ.
НГӀАССР Министрий Советерча общественни кхачан управлене начальник.

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. КПСС XXII съезда дӀерагӀча Бакински мехкдаьтта чакхдоахача завода мехкдаьтта чакхдахара йолча нердача автоматически комплексаш монтаж яь йоалаш латт. «Азнефтехиммонтаж» яхача треста гӀишлонхой, «болхлочун эстафета» принципагӀа яхь а йоаржаь, КПСС XXVI съезд хьаеллача денга наладчикашца дӀалургйолаш комплекс нийчъе гӀерт. ГӀишлохошен монтажникашен доша деннад балха ханаш лоацъе а керда комплекс 1981 шера июле болх бе йоалаийта а, аьнна.

СУРТА ТӀА: ЭЛОУ-АВТ гӀишлон площадке.
О. ЛИТВИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЧӀОАГӀЪЕ КЪАХЬЕГАМА ДИСЦИПЛИНА

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Нохч-ГӀалгӀайчен индустре дика дӀадоладаьд цхьайттагӀча пятилетка хьалхара шу.

КПСС XXVI съезда сийлеща накъабахара шерра социалистически яхь йоаржаьча республикерча производственни коллективаша толамца кхоачаш тӀеххкоачаш яьй 1981 шера январь бетта керттера задание.

Республика ерригa промышленность хьайпача продукци маьхала яккхара 1981 шера январь бетта план 101,8 процент кхоачашъяьй.

ПланегӀа лаьрхӀачул совгӀа мехкага дӀадахьчай 2,2 миллион сома маьхa продукци.

Январь бетта программа кхоачашъяьй промышленноста дерригача довнъоша.

Белгалданкха дезаш да 1981 шера январь бетта арахеца продукци дика сихагӀа дегӀанхалга 1980 шера январь бетта кхачул.

Арахийца промышленни продукци 1980 шера январь бетта арахийцачул 2,5 процент дукхагӀа хиннай.

Пхе процентал дукхагӀа арахеца продукци тӀакхийттай Грозненски ремонтно-механически, «Нефтехимзапчасть» заводашка, швейни производственни объединене, Назрановски трикотажни Грозненски кондитерски фабрикашка, «Металлист» заводе, кхы дукхача предприятешка.

ЦхьайттагӀча пятилетка хьалхарча деношка а дена къаьстта чӀоагӀа терко е йолайир общественни производства эффективность лакхъяра, хьалхарча даькъе къахьегама овсарле а лакхъеш.

Республика ерригa промышленность хьайицача къахьегама овсарле лакхъяра январь бетта план 101 процент кхоачашъяьй, хӀаьта хӀара болхлочоа лаьрхӀача 1980 шера январь бетта хинначул 2,6 процент лакхъеннай из. Цо хьахьокх тӀа мел кхийтта продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотагӀа тӀакхийтта хилар.

Чурча торонех биэза пайда ийбеш, къахьегама дисциплина тоаеш, къахьегам вӀаштӀехьбаккхара йола прогрессивни формаш производствана юкъехувлаш къахьийгача 40 совгӀа йолча производственни коллективе тӀа мел кхийтта промышленни продукци хьаяьй къахьегама овсарле лакхъяра чотагӀа.

Царна юкъе а белгалъяха йиш йолаш я «Нефтехимзапчасть», «Красный молот», «Трансмаш» заводий коллективаш, кхыяраш.

Белгала мел яьха планаши тӀаийца социалистически декхараши толамца кхоачашдара лоархӀамегӀа дола хьалаш да дӀахо а къахьегама дисциплина тоаяр. ХӀара балха моттигера къахьегам кхетамца вӀаштӀехьбаккхар.

Арахеца продукци тӀакхетийта, мехка дукхагӀа мехкдаьтта, газ, электроэнерги, сийрда мехкдаьтта продукташ, машинаш, оборудовани, гӀишлон материалаш, халкъа эша кхы дукха товараш дала вӀаштӀахьдаргда къахьегам кхетамца вӀаштӀехьбоаккхе, хьинар айдаь къахьеге, хӀара производственни участке йовш йола балха ха кӀезигйой.

Республика промышленни предприятешка хадданза а чӀоагӀа а терко еш дола, гӀулакх да къахьегама дисциплина чӀоагӀъелга, къахьегам вӀаштӀехьбакихар эргадоахаш тоаделга.

Из ииттa хилар къаьгга хьахьокх хьалха латтача коллективай балха опыто.

Цхьабакъда, цу лоархӀамеча гӀулакха тӀа йолаш йолча йоккхийча торонех кхоачамболлаш пайда ийбац дукхача коллективаша, балха ха йоаю, прогулаш ю, къахьегама дисциплина телхаеш дола кхы гӀулакхаш нийслу, из бахьан долаш машинаши оборудовании болх ца беш сеца латташ, производственни мощностех биэза пайда ца ийбайташ моттигаш нийслу.

Республика ерригa промышленность хьайицача 1980 шера йоаяь балха ха 1979 шера йоаяьчул кӀезигагӀа хиннаяле а, хӀанз а тӀехьа дукха йоаеш я.

Республика промышленни предприятешка 1980 шера цамогаш хиннен законагӀа оттаяьй хиннар йоацаш, йоаяь балха ха 152 эзар сага-ди дар, бӀарчача шера 415 болхлочо болх ца беш хилара нийса дар из. Из бахьан долаш дӀа ца луш йисар 12 миллион совгӀа сома маьхa продукци. Гуш ма хиллара цифраш йоккхий я.

Уж санна дола гӀулакхаш ла мегаргдац къахьегама коллективаша, цхьа минут, цхьа сахьат балха ха йоайича республика промышленносто чӀоагӀа эе ду паччахьалкхена.

Эггара эсалагӀа къахьегама дисциплина йолча, дукхагӀа балха ха йоаеча во лел болх а. Царех я Грозненски кога гӀирс бу фабрика, гӀишлон материалийн гӀишлон индустрен Аргунски комбинат, гӀишлой материалаш йоахен чакхйоахен Карабулакски завод, шекар доаккха завод, кхыйола предприятеш.

Цхьан болхлочо юкъера лаьрхӀача хӀара шера цу предприятешка йоаю балха ха нтт а кхы дукхагӀа а балха ди да.

Цхьабакъда, къахьегам кхетамца вӀаштӀехьбаккхара, балха ха кӀезигагӀа йоаяйтара даькъе йоккха опыт Ӏоаяьй укх заводашка: «Красный молот», Грозненски ремонтно-механически, Карабулакски химически реагентий, цудухьа цу предприятеша хӀара бетта шоай производственни программа кхоачаш а еш, лакхъю къахьегама овсарле.

Масала, 1980 шера хӀара болхлочоа лаьрхӀача арахеца продукци дукхагӀа тӀакхийттай 1979 шера хиннaчул «Красный молот» заводе — 6 процент, Грозненски ремонтно-механически заводе — 5 процент, Карабулакски химически реагентий заводе — 2 процент.

Цхьабакъда, дукхача предприятешка къахьегам вӀаштӀехьбаккхара, кадраш балхаш тӀа чӀоагӀъяра, йовш йола балха ха кӀезигъяра долча кхоачамех геттара кӀезига пайда ийбу.

Хьалха дӀалахача хана санна моттигаш нийслу къахьегам во вӀаштӀехьбаьккха, машинаши оборудовании болх ца беш латташ, балха ха йоаеш, уж гӀулакхаш Ӏаткъ арахеца продукци дукхагӀа хилийтара, общественни производства эффективность лакхъяра болча балха тӀа.

Дукха балха ха йоаю прогулаш еш, тӀехьабуалаш балха хьаухаш, ханал хьалха балхара дӀаухаш. Расчеташа хьахьокхачох, из бахьан долаш балха ха йоаярах промышленни предприятеши 1980 шера доадаьд 36 эзар сага-ди, цудухьа дӀа ца луш йиса продукци 2,9 миллион сома маьхa хилар. Республика ерригa промышленность хьайицача 1980 шера прогулаш яьй 5309 саго.

Машинашъечен металлообработкан предприятешка шера керте яьй прогулаш 1148 болхлочо, гӀишлон материалий промышленносте — 1321 болхлочо, кхачан промышленносте — 812 болхлочо.

Дикка дукха прогулаш ю Нохч-ГӀалгӀай гӀишлошъеча управлене Грозненски аьшкбетона конструкцей заводе — беррыгача къахьегарех 56,3 процент бараша, Назрановски трикотажни фабрике — 54,3 процент бараша, Грозненски йий доаккхача заводе — 81,3 процент бараша, перудии гӀишлой материалаш йоахачен чакхйоахачен Карабулакски заводе — 59,6 процент бараша.

Къахьегам эсала вӀаштӀехьа а баьккха балха ха йоаярах каст-каста йоагӀача ханал дукхагӀа е салоӀача деношка болх бе безаш хулийт.

ЙоагӀача ханал дукхагӀа балхаш дайт къаьстта а промышленносте, машинашъечен металлообработкен, гӀишлон материалий промышленносте, кхачан промышленносте.

ГӀишлошъеча управлене Грозненски аьшкбетона конструкцей заводе хӀара болхлочоа лаьрхӀача 1980 шера доагӀачул дукхагӀа балхаш дайтад 48 сахьата, гӀишлон индустрен гӀишлон материалийн Аргунски комбинате — 33 сахьата, шурий промышленноста Производственни объединене — 32 сахьата, Червленски Наурски чхьагӀара заводашка — 34—36 сахьата.

Къахьегама дисциплина телха ца яр — из дукхьал прогулаш ца яра балха хьалаха тӀехьа ца бисари хинна Ӏац, из да шоай декхараш творчески кхоачашдар, дикагӀйола прогрессивни балха приемаши методаши производствана юкъехувлар, тесса болх беш бараша къовсам а лоаттабеш царна тӀалатта бехктокхам айбар, коллектива хӀара болхлочуна шийна тӀабиллача балха даькъера бехктокхам айбар.

Укх тӀеххьарча шерашка республикерча промышленни предприятешка тӀа-тӀа шерагӀа даржаш латт къахьегам бригади формагӀа вӀаштӀехьбоахилга.

Эггара шерагӀа из прогрессивни форма яьржай машинашъечен металлообработкен, мехкдаьтта доахача, промышленноста кхыдолча доакъошка.

Валха опыто хьахьокх хӀаране къахьегамгара коллективни къахьегамга бовларо къахьегама овсарле лакхъелга, къахьегама дисциплина чӀоагӀъелга, йовш йола балха ха кӀезигъелга, керда болх бе йолаучa цехашкен производствашнен къахьега бахийтара мукъабоал болхлой. Къахьегама бригади формага довлар дӀахо къахьегама дисциплина чӀоагӀъяра, балхаре дӀабувлаш хувцалуш бола болхлой кӀезигбара лоархӀамегӀа дола гӀулакх да партен правительствен социалаш толамца кхоачашдара даькъе. Цхьабакъда, къахьегам бригадни формагӀа вӀаштӀехьбоаккхилга боагӀача боврамагӀа дегӀадоаладеш дац цхьайолча предприятешка. Республика кхачан промышленноста предприятешка къахьегама бригадни формана юкъеэзараш ахаш болхлой мара бац хӀанз укх сахьате, хӀаьта мерудии гӀишлон материалаш йоахачен чакхйоахачен Карабулакски заводе кхы а кӀезигӀа ба уж.

Цхьан нарядагӀа алапи ийдеш йола бригадни форма юкъейоаларо эггара дукхагӀа пайда бу.

— Цхьабакъда, къахьегамах алапи, телара из прогрессивни форма юкъейоалар къаьстта мела лел «Чечингушстройматериалы» производственни объединене, моттигерча промышленноста министерства предприятешка, кхычахьа.

ХӀара коллективо де дезаш дар а чакхдаьккха дезаш дар а да къахьегам бригадни формагӀа вӀаштӀехьбоаккхилгеи цунах стимулировани елгеи. ХӀана аьлча цхьайтталагӀча пятилетке из форма керттерчарех наӀ хургьа.

Къахьегама дисциплина чӀоагӀъяра дукха балхаш ду республикерча гӀишлошъеча организацешка. Нохч-ГӀалгӀай гӀишлошъеча управлене, «Грозтрубопроводстрой», «Чечингсельстрой» яхача трестешка 1979 шера йоаяьчул дикка кӀезигъеннай йоаеш йола балха ха.

Цхьабакъда, дукха балха ха зехьа йоаю «Грознефтехимремстрой» тресте, Нохч-ГӀалгӀай АССР Минводхоза подрядни гӀишлошъеча организацешка.

Цу организацешка 1980 шера йоаяь балха ха кӀезигъяла езача, дукхагӀа хилар 1979 шера йоаяьчул.

Дукха гӀишлош хьалъеча балха ха дукха йоаю болх беш а боацаш нах багӀаш, бокъо йоацаш а администрацеи бокъонагӀе а балхара уж дӀаухаш, прогулаш еш, моттигаш нийсъяларах.

ХӀара производственни участкерча ерригача торонех кхоачанехн биэза пайда эцарал, хӀара дийнахьа плановани заданеш толамца кхоачаши тӀеххкоачаши ярал, къахьегам вӀаштӀехьа а баьккха къахьегама дисциплина чӀоагӀъярал, хьалхалаттарий опыт шерра производствана юкъехувларал лоархӀамегӀа а долаш декхар дац хӀанз цхьанна а производственни коллективана.

ЦхьайтталагӀча пятилетка хьалхарча деношке а дена къа а хьегаш, ленински парте XXVI съезда сийлеща накъабахара тӀадерзадаь да беррыгача советски наькъа гӀулакхаши уйлаш.

Нохч-ГӀалгӀай АССР статистически управлене.

СОВГӀАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

1974 шера 18 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежна дукхача шерашта цӀена къахьегарах къахьегама карагӀдьнарей хал беш СССР Лакхехьарча Совета Президиума дӀерагӀа «Къахьегама ветеран» яха медаль дейла.

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНЕ

№ 27 йолча берхӀ шера школе гӀолла:

Козлова Тамара Тихоновнана — уборщицана.
Хромова Екатерина Илларионовнана — хьехархочоа.
Любимова Нина Евгеньевнана — кочегара.

Грозненски экспериментально-механически заводе гӀолла:

Ганин Александр Ивановича — электромонтера.
Негаднова Зинаида Семеновнана — пенсионеркана.
Собалева Ольга Васильевнана — котельне машиниста.

№ 45 йолча юкъерча школе гӀолла:

Веек Нина Валериановнана — хьехархочоа.

Грозненски автокомбинате гӀолла:

Александрова Ольга Ивановнана — обойщицана.
Пахнуева Евдокия Петровнана — пенсионеркана.

Муха яхча автотранспорта Грозненски производственни объединене гӀолла:

Болотова Василий Ивановича — газосварщика.
Ткачева Анна Владимировнана — плановн отдела начальника.

Нохч-ГӀалгӀай АССР социальни Ӏалашо министерства пенсеши пособеши хьежадеча а дӀатехача а центре гӀолла:

Башилова Татьяна Андриановнана — пенсионеркана.
Слуцкая Анна Васильевнана — отдела начальника.

«Росторгреклама» Нохч-ГӀалгӀай торгови базе гӀолла:

Манатова Зоя Владимировнана — йоккхагӀйолча экономиста.

«Грознефть» объединене технологически транспорта Ташкалински управлене гӀолла:

Вадашев Мусар Салиговича — пенсионера.
Гуляев Зайналабек Ахмадовича — тракториста.
Заурбекова Яхена — болхлочоа.
Лебедев Сергей Александровича — обойщика.
Несова Екатерина Ивановнана — болхлочоа.
Поберий Иван Дмитриевича — пенсионера.
Поречный Михаил Семеновича — кузнеца.
Повельников Гаврил Николаевича — пенсионера.
Потребник Степан Сергеевича — пенсионера.
Сафонова Надежда Ивановнана — пенсионеркана.
Толмачева Василиса Михайловнана — диспетчера.
Тарасова Васильевнана — хьехархочоа.
Титов Виктор Григорьевича — пенсионера.
Умарсултанова Ханикиа — пенсионеркана.
Шефатов Иван Васильевича — паяльщика.
Черкасов Федор Прокофьевича — паяльщика.

«Оргтехника» яхача Грозненски производственни объединене электрофотографически аппаратий лаьрхӀача конструкторски бюро гӀолла:

Голубов Сергей Андреевича — слесара.
Голик Павел Васильевича — инженера.

Къулбаседа-Кавказски промышленни районашка гучвахьаро мехкдаьттаи газеи кӀаяараш ца хилийтаран уж йоалрах йолча Грозненски военизированни отраде гӀолла:

Бухарова Клавдия Ивановнана — уборщицана.

«Грозгоргаз» яхача тресте гӀолла:

Бабичева Надежда Дмитриевнана — техника.
Лукашина Нина Константиновнана — керттерча бухгалтера заместителя.

Садельников Иван Михайловича — мастера.

ЗАВОДСКОЙ РАЙОНЕ

Грозненски [illegible] заводе гӀолла:

Лацуин Николай Иосифовича — машиниста.

Нохч-ГӀалгӀай гӀишлон управленеца Грозненски аьшкбетонни конструкцей заводе гӀолла:

Трубицина Анастасия Павловнана — пенсионеркана.
Шевченко Екатерина Никитичнана — дозировщина.
Юнусов Баутди Юнусовича — пенсионера.

ВӀашагӀтехача Грозненски ТЭЦ гӀолла:

Валутина Мария Карповнана — дежурнена.
Благовестная Лидия Георгиевнана — электромонтера.
Врачко Нина Захаровнана — дежурнена.
Верхоглазова Надежда Петровнана — яьй машиниста.
Григорьева Маиса Лутфуловнана — яьй йоккхагӀйолча машиниста.
Жуков Дмитрий Ивановича — электрослесара.
Михейлова Евдокия Никифоровнана — яьй машиниста.
Костырко Иван Михайловича — штукатура.
Лобенко Варвара Ефимовнана — пенсионеркана.
Медведюк Анна Александровнана — ВОХР команда стрелока.
Мирошникова Раиса Силуановнана — грузчика.
Рябцева Вера Ивановнана — пенсионеркана.
Павлова Мария Яковлевнана — пенсионеркана.
Паманова Вера Федоровнана — турбинай машиниста.
Полкин Владимир Трофимовича — пенсионера.
Судорган Иван Максимовича — электрослесара.
Черныт Анатолий Прокофьевича — пенсионера.

Грозненски [illegible] станце гӀолла:

Богомазова Любовь Михайловнана — бригадира.

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене водоснабжене, канализаце, бӀеха хин цӀандаро управлене гӀолла:

Баулина Евдокия Васильевнана — аппаратчика.
Голованская Нина Федоровнана — аппаратчика.
Ефименко Галина Степановнана — аппаратчика.
Светличная Зинаида Александровнана — товарни оператора.
Зенурова Асламбека — товарни оператора.

«Грозгипронефтехим» яхача проектни институте гӀолла:

Надирова Галина Васильевнана — инженера.
Лещенко Розалия Хачатуровнана — проекта керттерча инженера.
Яковенко Валентина Васильевнана — группа кулгалхочоа.

«Пластполимер» яхача Охтински Ӏилма-производственни объединене Грозненски филиале гӀолла:

Серебрякова Анна Ивановнана — аппаратчика.

«Чечингстройтранс» яхача производственни автотранспортни объединене гӀолла:

Шестаков Василий Ивановича — слесара.

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене автотранспортни конторе гӀолла:

Зенцова Мария Кузьминичнана — вулканизаторщика.

Нохч-ГӀалгӀай гӀишлон управлене СМУ-7 гӀолла:

Бакалова Вера Дмитриевнана — йоккхагӀйолча бухгалтера.

Губеева Ӏабдича — бетонщицана.
Дадаева Аминат — бетонщицана.
Джабраилова Малена — бетонщицана.
Магомадов Хьамида — изолировщика.
Мофтенишвили Хьавайна — бетонщицана.
Шаталов Александр Васильевича — пенсионера.

Нохч-ГӀалгӀай гӀишлон управлене СМУ-8 гӀолла:

Дубинина Вера Дмитриевнана — штукатура-маляра.
Нерадова Марияна — бетонщицана.

№ 7 йолча треста Грозненски МУС гӀолла:

Штильман Арон Иерухимовича — пенсионера.

«Севкавнефтегазпереработка» яхача производственни объединене ремонтно-монтажни управлене гӀолла:

Иванова Ориф Самойловнана — йоккхагӀйолча бухгалтера.

Нохч-ГӀалгӀай АССР культура министерства реквизитокомбинате гӀолла:

Кондратьева Надежда Николаевнана — пенсионеркана.

«Продтовары» яхача Грозненски районни торгови объединене гӀолла:

Климова Ольга Трофимовнана — тика заведующена.
Волобуева Александра Константиновнана — пенсионеркана.
Лизайле Зинаида Андреевнана — пенсионеркана.
Овсянкина Клавдия Ивановнана — пенсионеркана.
Джабинова Устинья Ивановнана — пенсионеркана.
Кулина Александра Алексеевнана — пенсионеркана.
Смородинова Вера Афанасьевнана — закройщицана.
Снегирева Антонина Степановнана — кредитни группа начальника.

Грозненски горпищеторге гӀолла:

Гусева Евгения Александровнана — продавеца.
Муцаев Нигиша — грузчика.
Прокофьева Екатерина Николаевнана — тика заведующена.

«Чечингушупрбыт» яхача объединене гӀолла:

Иванов Валентин Кузьмича — юрисконсульта.

Колхозни рынкай республикански управлене гӀолла:

Абдурахманов Кантена — контролера.
Беглярова Елена Акимовнана — контролера.
Вострецова Клавдия Павловнана — контролера.
Вышинкерко Антонина Андреевнана — пенсионеркана.
Насухонова Райхьанта — болхлочоа.
Павенская Анна Григорьевнана — йоккхагӀйолча бухгалтера.
Педанова Анастасия Григорьевнана — болхлочоа.
Редькина Прасковья Владимировнана — пенсионеркана.
Саленко Екатерина Георгиевнана — пенсионеркана.

«Солнечный» яхача берий санаторе гӀолла:

Свинотина Антонина Тихоновнана — санитаркана.

№ 27 йолча берий яслешна гӀолла:

Бурдина Елена Митрофановнана — завхоза.

«Грознефть» яхача объединене вӀашагӀтехача ВОХР отраде гӀолла:

Янина Анастасия Андреевнана — стрелока.
Янин Евгений Алексеевича — отдела начальника заместителя.

Райисполкоме гӀолла:

Кондратенко Иван Андреевича — йоккхагӀйолча контролера.

Нохч-ГӀалгӀай АССР чурий гӀулакхий министерстве гӀолла:

Громова Лидия Александровнана — йоккхагӀйолча бухгалтера.
Дергичева Раиса Михайловнана — санитаркана.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. ВОКОВ.
Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный.
1981 шера 29 январь.

САГИ ЗАКОНИ

Ше милице балха венача 1969 шера денз шиъ декхарех дика лоархIавеш хьавоагIа Старопромысловски РОВД болхао Х. Б. Сулейманов. Юххьанца 10 шера подразделене командир хиннав из. Шиъ завода болхлошта болх безаргболаш, лерттIа социалистически законаш кхоачашдергдолаш, балха дисциплина хургйолаш кхетам балара даакъе дукха къахьийгад.

Цудухьа дукхача шерашка НГIАССР МВД арахьарча службана юкъе лържача социалистически яхья хьалхарча мугIарашка латташ хьаенай цо кулгалдаь коллектив. Из бахьан долаш СССР МВД министра приказагIа СССР МВД диплом деннад цунна.

Уж доккхий хьоккхамаш доахача цунна карагIдаьннараш белгал а доахаш паспортни стола начальникалла вохийташ лакхвир Х. Б. Сулейманов. 1979 шера денз цу гIулакха тIа кхетам бола болхлой организатори ше волга хьалхьекхад цо. Масала, 1980 шера республике лържача социалистически яхья итогегIа хьалхара моттиг лъикхар цо кулгалдеча паспортни стола коллективо. «Общественни порядок лорасча тIехдина гIулакх дарах», Ленински юбилейни медаль, «Знак Почета» яха орден енай, РОВД, НГIАССР МВД кулгалхоша массехказа совгIаташ деннад Сулейманова. Иштта КПСС райкома ревизионни комиссе членалла хержав, районни партийни конференце даьъа лоацаш хиннав из.

РОВД общественни вахаре дикка дакъа лоацаш, марксистско - ленински дешара системе дешаш ва партбюро секретара заместитель вола Сулейманов.

СУРТА ТIА: Х. Б. Сулейманов.

ХАРЦАХЬА ГIУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРА БАХЬАНАШ

Зулам — социальни а исторически а шиъ оала болаш хьадоагIа хIама да. Цун ларде улл яз карагIдаьнна сиг обществана духьалвалара социальни бахьан. Иштта зулам хьахалийтара чоькъостал деш я шоайла вaIши ювзаенна цхьайола фактораш. Царех лархIа деза дезале харцахьа кхетам балар, культурно - массови балха тIарен дешара заведенешкарен кхоачамбоацараш, цхьаболча зуламеча наьха гIулакхий Iоткъам, зуламхойн рецидивистий влияни. ХIаьта сага обществана духьалара эгоистически кхетам хьахилар хьоахдеш йицъе йиш яц тайп-тайпарча капиталашна гIолла вай мехка хьачуухаш йола буржуазни идеологе влияни а.

ШоллагIча группана юкъедода обществала духьаларча гIуланхаш тIа саг чIоагIвеш зулам дара из тIаверзавеш мел дар. Обществана духьалара уйла йолаш мел барачкара зулам доалаш ца хилтарах латт укхаза гIулакх. ДукхагIйолча хана обществана духьалара уйлаш оамалаш хьахинна волча сага шийна гонахьа цу гIулакха дола хьалаш ца хилар бахьан долаш ца деш вIс зулам. Цу тIа гIолла хьахул кхыча тайпара хувцам. ТIаьккха дикача коллектива, общественнидий, нийсхо йолаш болча кулгалхой Iоткъам тIалаттар бахьан долаш ха дIа мел йода хувцалу сага обществана духьалара уйлаш, оамалаш. ХIаьта юххьанца уж харцахьа уйлаш, оамалаш хиннаеце а тIехьагIа телхача наха юкъе нийсвалар бахьан долаш зулам карагIдалара оамалашта саг тIеверзаш а моттигаш нийслу.

КхоалагIйола группе а зулам дара цхьан моттиге, хьадача хIаманца, хьаьдача хана аьттув хьахулаш. Зулам хьахилара дола хьалаш оал цу факторех криминологе. Царех да учрежденей, предприятей кулгалхой организаторски боахамен балха тIара даза дисараш кхоачамбоацараш, иштта административни органий балха тIара кхоачамбоацараш. Лакхе белгалъяьхача еррига факторий группаш ховшие а деча зулама дукхагIа тIатовжаш я. Цу тайпара дукхагIча даькъе сага зулам дара дола бахьанаш хьалаш хьехул цу деррига а объективни долаш долча во дарех.

Вай республике нах боаьр, бовбар, хулиганство санна дола доккхий зуламаш хьалхиларах долча хьалех цаI да цхьаболча нахага герзаш хилар. Уж леладара йола бокъо а йоацаш. ХIаьта советски а чурча гIулакхий а органаша эсала тIахьожам леладу бокъо йоацаш герзаш леладаре гIулакха, лерттIа яц бахача наха юкъера уж шоаш цар дIачудалара йола пропаганда.

Сунженски районерча Карабулак яхача поселке ваьхача Б. А. Костоева шиъ нана йийра. Цо из зулам даь топ дIаязъаь хиннаш. Бокъо йоацаш лелалый цо из. Бокъо йоацаш лелаяду герз хьегучедаккхара, хьаданнхара лерттIа болх баьбац Карабулакски поселкови Совето, милице подразделене. Цудухьа хьахилар из доккха зулам.

Корта боахбу малараш тIехдаьла мелараца, хулиганствоца, обществана духьалара а паразитически а гIулахаш леладераша лерттIа къовсам лоаттабац вай республике.

Цахаддаш дувлача довнех, дезалхошна гIелал ярах, хатарах, кхерам тIатунсарах хьахулаш да бахача наха юкъера саг вер санна дола доккхий зуламаш. ДукхагIйолча хана балха, вахача моттигашна ховш хул цу цатоамех. ХIаьта деш хилац зулам хургдоаца хIама. ТIаьккха шоаш бехктоххаме оазргбац аьнна хеташ болча наха зуламаш ду.

Иштта къиза шиъ сесаги уст-нанен йийра Грозненски химически завода аппаратчика Э. А. Прикорова. Цо цахаддаш малараш мийяийнга, малар тIехьа сесаган уст-нанен йийттаьга, царга къизал енилга гучадаьннад. Шиъ мар болх беш хиннача цеха кулгалхошна, общественни организацей викалашна цунах лаьца ховм баьб В. А. Прикорова. Цхьабакъда, цо уж гIуламхаш леладергдоацаш лерттIа де дезар даннар. Харцахьа ма лела аьнна цунна къамаьл а дийя дIаболхар. Цу къамаьлаша майра ваькхача Прикорова нах а боабеш доккха зулам дир.

Нах боабеш, хала човнаш ел е кхыдола зуламаш дезе дукхагIча даькъе малар мелна бехе хул зуламхой. Уж нах шоашта бовзаше а царгара зулам хургдоаца гIулакх даре лерттIа де дезар да деш Iа цхьайола милице органаш, общественность, предприятей, организацей, колхозий, совхозий кулгалхой. ХIаьта из бахьан долаш а доккхий зуламаш дувл балача яаш.

Цахаддаш малараш мелаш, къахьегама дисциплина телхаеш вар Шелковской районерча «Коминтерн» колхоза колхозник П. С. Трунов. Цунца кхетама болх бара де дезар дацзар колхоза кулгалхоша. Кхоачашданзар из дарба де ЛТП дIахьожавара дош а. Менна а волаш шиъ доалахоех 3 саг вийра Трунова.

Профилактически болх моттигерча советски, профсоюзни, комсомольски, боахамий организацешца дукхагIйолча хана айхха бувоам болаш лелабац административни органаша.

Цу балха тIа чIоагIа лоархIам беш хиланза даргдац къахьегамхой коллективаша дакъа лацара, цар кулгалхоша социалистически обществе бокъонаш телхаярца лоаттабеча къовсамах жоп палара дешаш. Духхьал цу лоархIамеча гIулакха беррига юкъара низ тIаберлабара наькъаца мара боккхалургбац толам.

П. ПЫРЕГОВА.
НГIАССР прокуратура следственни отдела прокурор.

Суде вуга никъ

Партен правительствам решенеш кхоачашъеш социалистически доалахье лораяра, къахьегамхой коммунистически кхетам болаш, советски законаш дезаргдолаш, социалистически общежите бокъонаш телхаергйоацаш, халкъа рузкъан хьурмат дергдолаш хьалкхебара боккха болх бу боахамий общественни организацешa.

Бакъдар аьлча, халехете а, вай общество хIинна а нийслуш да социалистически вахара гоамел хийрен дола хIамаш: доал ца дар, тайп-тайпара цадоагIараш а леладеш шийна бола аьттув лехар, патчахьалкхен дисциплина телхаяр, халкъа боахама эсаш дар. Из телхелга да ца даь балхаш даьд ахаш дIаяздар, кхыдола харц хIамаш а леладеш планаш кхоачаьйрах патчахьалкхен отчетность телхаелга.

Патчахьалкхен план — из закон да. Из кхоачаш ца яро, хIаьта къаьстта отчеташ харцахIа уттаяро халкъа боахаме кетар бу, планировани телхаю, тIахьожам лоаттабо вIаштIехьдалийтац. Цул совгIа, приписки яро, кхыча тайпара отчеташ телхаяро торо хулийт зуламаш де, социалистически рузкъа лечкъаде, премена лаьрхIа ца доагIа ахча нийде, кхыдола харц хIамаш леладе.

«Планаш кхоачашъяра тIагIолла приписка ярахи кхыйола харц отчеташ уттаярехи болча бехктоххама хьанъехьа» 1961 шера лаьрхIа Указ араданьккхал СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, хIаьта РСФСР Уголовни кодекс статья я приписнаш ярах чувалла 3 шерага кхачалца ха тоха йиш йолаш (ст. 152-1 УК РСФСР).

Тайп-тайпара хила тарлу приписнаш ярен кхыйола патчахьалкхен отчетносташ телхаярен бахьанаш. Цкъаза духхьал социалистически яхье хьалхара моттиг лакхара кулгалхоша деш хул на. ХIаьта кIезига нийслац балха тIа лакхвалар духьа приписнаш еш а. Дукха моттигаш е алапел совгIа премеш, совгIаташ нийдаре, кхыдараштa отчеташ телхаеш.

Масала, Ножай - Юртовски районерча Кирова цIерагIча колхоза хьалха хиннача председатела А. Г. Темиева, керттерча бухгалтера С. Б.-У. Умалхатова, шурийтоварни ферма заведующе Т. Г. Гачаева, шоайла барта а баха, плановни заданеш кхоачашъю моттийтар духьа Iавсий дукхагIа даьд аьнна доахан дайнилга къайлахьош харцахьа отчет еннай района ЦСУ-на. Деррига а 101 бежан да цар къайладихьар. Цу зуламеча гIулакхашца шерашка гуча ца доалийташ лоаттадаьд цар лечкъедаь колхоза дукха рузкъа. Соахка НГIАССР лакхехьарча суда приговорагIа боахамаш хьа а доахаш дукхача хана чубахка судамаш яь царнен царца дакъа хиннача кхыбаранти.

Предприятей, боахамий, организацей кулгалхоша, керттерча бухгалтераша, плановни финансовни отделий начальникаша патчахьалкхен план кхоачашъьай аьнна ца баь болх дIаязбеш е кхыдола харц даннеш телаш сина премеш 1981 шера 19 мартча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета № 440 йолча сацамга хьежжа. Бехке бараш та уголовни, партийни е дисциплинарен бехк баьча а хьаяха еза уж.

«Социалистически доалахье лораелга чIоагIдара, лечкъораштен доал ца даран дола бахьанаш, хьалаш дIадахара де дезарех» болча 1975 шера 20 февралерча № 153 йолча СССР Министрий Совета сацамта диллача цхьан шерага кхачалца йолча хана предприяте фондера цхьаккха тайпа премеш лац приписка яра бехке болча предприятей, организацей кулгалхошта нагахьа санна царгара даьнна гIалат дукхагIа бехк бе йиш йоацаш дале.

Нагахьа санна планаш кхоачашъьай аьнна приписнаш еш, харц отчет оттаеш шийна а иштта кхыбараштa а ахча дIаденнадале, из лочкъадаьрг лоарI.

Харц сийпе якхкен ца йоагIа премеш оцем боларах суде бахар Гудермесски консервни завода хьалха хинна кулгалхой. Цу завода хиннача директора Петренкос, керттерча бухгалтера Гладкиха, йоккхагIйолча экономиста Пальцевас, шоайла барта а баха, бокъо йоацаш премеш эцара хьаннза а дIаяхьийтанза а йола 57 эзар сома маьха консерваш пачхальанкен отчета юкъейнхьай. 99,4 процент мара ца яьча метта 100,8 процент план кхоачашъьай аьнна а оттадеш. Цунах дIаенцай премии. Из бахьан долаш соакха октябрь бетта Гудермесски халкъа судо кхоикха шу чубахка ха техар царна, пхе шера материально - бехтоххамеча балха баха бокъо а йоацаш. Юха хьаьхьай бокъо йоацаш цар дIаница премеш.

Цу тайпара зуламе гIулакхаш бокъонца предприятей, организацей общественносто дакъа лоацаш ца хилча цIенда» дIадоахалургдац. Общественноста беррига низ тIаберзабича, лерттIа учети тIахьожамаш лелабича вIаштIехьдоал зулам хьахулаш дола бахьанени хьалаш дIадаха.

Масала, болхлойн гIулакхерча наькен коллективашта юккъе къахьегаш болча халкъа тIахьожама группай члеиашта атта хьегучадоахалургда цхьаболчар шоай белха тIа пайда а эцаш харц отчеташ уттаеш, приписнаш еш леладу зуламе хIамаш. Приписка яра гIо деш дола моллагIа а хIама цхьан участкера хьегучадаьлча поста е группа цхьанарча заседане из дувца, иштта кхыча участке е бIарчача предприяте комплексни тохкам бе йиш я халкъа тIахьожамхой.

Нагахьа санна пачхальалкхенна харц лерца доккха зулам доалаш моттигаш хилча следственни органашка схьа хоам бе беза тIахьожама органаша. Зулам хургдоле бахьанаш, хьалаш гучадаьха ца Iеш, уж дIадахара мел вшар де е торо я халкъа тIахьожама. Гучадаьхача харцахьарча хIамаех йола материалаш бехке бараштa халкъа тIахьожама положенешна хьежжа таIазар дара дIачулла йиш я халкъа тIахьожама комитеташка. Иштта отчетностех йола пачхальалкхен дисциплина телхаерашца лоаттабеча къовсаме вай мехка шерра пайда бу кепайоалонах, радиох, телевиденех, кхыдарех.

Ховш ма дий, гIишлонхой къаьстта квартал е шу чакхдоалаш хьалдеш латта цIенош ханнахьа эксплуатацие дIадала хIана гIерт. Из нийса да. Цхьабакъда, цкъаза цар тIагIертта дукхха балхаш ланза диса йола гIишлош пачхахьалкхен объектеш дIанйеча комиссешка дIаэцийта гIерташ йола моттигаш а нийслуш я. Иштта гIулакх дир Нохч - ГIалгIай гIишлой управлене ПМК-155 начальник хиннача Подлужне. Комиссе членийн мелалах пайда а эцаш 1978 шера город Назранера 56 квартира йола цIа эксплуатаце дIа а деина отчета юкъедихьар цо. ТIаккха стройбанко общественностаца цхьана техкача 33 эзар сома маьха гIишлой-монтажни балхаш дукхагIа дIаяздаь хиннилга гучадаьлар. Законах йоаца премии нийцаеце а, иштта социалистически рузкъа лочкъадаьдеце а, Сунженски халкъа судо пачхахьалкхен отчетноста тIа приписка ярах чувалла 2 шу ха техар Подлужнена.

Производственни план — закон да хIара предприятена, организацена. Из хьадда кхоачашъе езаш я. Из кхоачашъяра - нна тIабахийтта къахьега деза еррига предприяте коллективо, лерттIа уйла а еш кулгалде деза администраце, цахаддаш болх бе беза общественни организацеша. Из низкъало бале а, нийса никъ ба. Вокъ лакхе бийца мишча тайпара яь а планаш яра никъ суде вуташ ба.

У. ЧЕРВИЖЕВ,
НГIАССР прокуратура следственни отдела прокурор, 1-ча класса юрист.

ЗУЛАМАШ ДЕРАШЦА — ЛИРА КЪОВСАМ

Дер дайна лелача хулиганаша цкъаза леладеча харцахьарча хIамаша, дегашта човнаш ю Грозненча Заводской районе бахача наха. ПаргIатта шоай бIеха, кIрча гIулакхаш леладеш хул уж В. И. Ленина цIерагIча культура Цiен салаIара парке. Масала, соакха 29 декабре оршотдийнахьа сайрийна 6 сахьат дала лехьа йолча хана дикка мелна болаш 8 сагах латта йовсарий тоаба хьалйолаелар парка йоккхагIйолча коанкIарашкахьа. Шоай сонтал дIахьокха гIерташ дукха сиха а бацар уж. ЧIоагIа шок еттац, ахха IувгIаш, цIогIа детташ вар царех хIара кIантилг. Шоай низ дIахьокха гIерташ санна вIашка бийнаш а эгадеш дора цар из. Цу ханна парке аллешка тIолла хьабоагIар балхара чубоагIа дукха нах. ХIаьта воккаш Сийлахь - боккхача Даймехка тIемен къахьегамен ветеранаш, кхыбараш кердача фега салаIа парке хьаухар. Гуш дар, цу хулиганаша леладеча кIрча гIулакхаша цар мел сагот даьд. ВIалла цкъ а бацар хулиганаш цу гIулакха. ФуннагIа де йиш йолаш санна шоашта дагадеххар дора цар.

Иштта Индустриальни улица тIа дIатIабаьлча низатIа 2 машина а сонаьь царца шокарч етташ, цIогIарч хьекхаш дIабахар уж. Цу дийна йIаьхача юкъа цхьа милиционер е доужинник укхаза ца хиларагIа шоаш леладечох жоп дала ца дезаш кIалхара баьлар уж эхь дайна нах. Алал хIаьта общественность юстара хIана хилар цу лаьрхIамеча гIулакха? Хетачох, шоаш котбаргбоацилга ховш хьаькъале хилар уж. ЗIамигача бераца арабаьнна кхалнах, пенсионераш бар дукхагIа бараш.

ХIаьта цу хана парка аллешка тIолла хьал-Iо хеткаш хул милице автомашинаш. ТIаккха цар доагоча бензина хьажо фо бIехдарца садаккха хала хул еррига парке цхьан юкъа. Парке уж рейдаш ма е оал царга каст-каста парке салоIаш хулача къахьегама ветеранаша А. Кобцева, кхычар. Царна жоп лу: «Правопорядок лораяра тIахьожам лоаттабу оаха». Тхона хетачох, машинаш тIера Iо а ца боалаш лораеча правопорядках хила пайда бац парке.

Дегашта бокха бохам а хулаш дувц заводчанаша соакха хулиганаша паркера дохадаь гIандаш. Царга а иштта парка кхыча боахамга а хьожаш саг вац парке. Цудухьа юхедисараш дохаде а дукха хьелургбац хулиганаш. ХIаьта декабрь бутт тIаккхачалца ремонт ца еш юххегIолла тIехбоаларашта е парке салаIа бахканашта кхом хеташ лаьттар дохадаь гIандаш. ТIаккха цхьа ха яьлча ремонт йир царна. Мишта йир? Кагбаьча 4 — 5 пIендана метта хIара гIанда тIатехар 2 — 3 пIендилг.

Мехкдаьтта чакхдоахараштa дукха еза салоIа моттиг. В. И. Ленина цIерагIча Культура Цiен парк хулиганаша бIехъяраха тохханрахи иэдаьдар «Грозненский рабочий». «Ленинан некъ» газеташ тIа. Цу критически материалашта жоп луш парка а цунна гонахьарча моттигашка а милице болхлоша, иштта халкъа дружинникаша ха дергдола гIулакх вIаштIехьданкха дош деннадар ханна Заводской РОВД начальника дехкараш кхоачашдеш хийнача Н. Шилова. Деннадале а хувцадена хIама-м дац цига. ТIаккха Заводской РОВД отдела милице болхлоша шоай деша мах ца белга ла ала дезаций цунах?

ДIаяхача хана хиннараш а ца дувцаш, соахка хиннараш дувцарга вай. Цу паркера скульптураш хотташ хьекхаш, сийна шаьнъа тIамехкалеш, пIелгашa меражаш кегъеш дола акха гIулакхаш леладаьа хулиганаша. ХIаьта 11 лампа йохаьй Нефтебаза яхача остановкерча гIашлой лаьтта кIал гIолла дехьабувлача моттигера.

Мелбалийтаб районе дердайнарашца лоаттабу къовсам а.

ДIаяхача замах юхедисараш дIададахара коммунистически морала кхетамца нах хьалкхебелга вертгердар дале а, дукха кхоачамбоацараш да вай правови кхетам луча, къаьстта а нах бахача моттигашка а долаш.

Цхьаболча милице болхлоша шоай декхар лерттIа кхоачаш ца дар бахьан долаш дисциплина телхаерашта партгIала я парке.

С. ЛЕВЧЕНКО,
парте, къахьегама ветеран.

Эггара халагIа йола тоннель

БАМа Бурятски участок. Халача горногеологически хьалашна Къулбаседа - Муйски тоннела малхбоалерча портале болх беш я № 11 йола отряд. Из тоннель проходчикашта йола шиъ тайлара полигон хинна дIаэттай. Болх бешиехьа а леха бийзай цар балха керда методаш, халача режимех тохканаш де дийзад техникана. Болх бара хьалаш чIоагIа чоалхане хилар. Къаьстта хала хиннад проходчикашта Ангараканскн оалача участке термальни хиво 40—50 градусага кхоачаш забоера температура лакхьеш хиннай. Массехк бетта къовсам лоаттабе бийзаб Iалама халача низашта духьала. Геологаша, Iалмахоша, специалисташа чIоагIа тохкамаш даьчул тIехьагIа грунт чIоагIъергйолаш йола комплексни метод юкъейоалаяьй.

Тахан проходчикаш дог тийша ба 75 погонни метр бетта кIоаргъеш тоннель ян кха шоай низ кхоачаргдаларах. Къулбаседа - Муйски тоннель — из БАМа кхоане никъ ба.

СУРТА ТIА: Малхбоалерча портала керттера маркшейдер Ю. Субботин (аьрдехьара шоллагIвар) беседа еш ва № 11 йолча тоннельни отряда проходчикашца (аьрдехьара аьттехьа) Ямалеев Рашидаца, Просин Леонидаца, Савицкий Юреца.

В. МАТВИЕВСКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

ВЕДЗИЖЕВ Ахьмад

САРДАЛ ЭГIАЗВАХАР

(ДIаходадар. Долалучунга хьажа 5 — 7 февралe ар- [illegible])

ВIалла мекна а воацаш санна лаьрхIа оалир цо хIара ше мел оалаш дола дош. — ХIанз деррига а юкъара да, цIа дар а, хьайба дар а, сага доалахьа мел хиннар а юкъара да хIанз, колхозе да... Кхетадой Iа, колхоза...

Цецваьккхар Сардал цун дешаша, кертах хIама техача санна бIогора воалаккр из цар. Дерригенна из белке волаш санна кисара хьа а ваьккха ГIойтамара тепча етта дагадехар цунна. Бакъда, массаза а санна уйла йича ше сиквалар кхета а даь тепчага кхса дахийта кулг хьадаьккхар цо.

— Со колхозе вац, — цIогIа хьекхар Сардала. — Со лэвеннавац колхозе!.. Са цхьаккха хIама хургдац юкъара, сай долчоа айса дергда аз доал... ДIахьаахь, айса дергда, айса!

Дош дацар Iа дувцар-м аьлча санна, цунгахьа дIа а ца хьожаш кулг лостадир ГIойтамара. Из дика кхетар ше дувцаш долчох. Цунна ховра кулакаш белга дукхача юрташка чакхдаьнилга, цар боахамаш колхозашка юкъара ухийтилга. Цо иштта кхетадора тахан кхоана ахар санна из гIулакх шоай юрта а дIахьоргхилар. ХIаьта эггара хьалхарчарца Сардалах кулак вергхиларах вIалла шеко йолаш вацар из.

— Хьога колхозе хале яхаш-м цхьаккха саг вац... Хьо язвала велча а дIа а эцаргвацар хьо. Активисташи комсомольцаши яхача наха хьа а баькха дIахьоргда хьа мел дар, хьога цхьаккха хоаттам а боацаш. ТIаккха хьо... Хьо цхьаккха хоаттам а боацаш, цкъа кIаьдача моттиге дика мIарга а теха Сийнача СибарегIа дIавохийтаргва, — цо дувцачох кхетаде хала дар, ше хургда мел яхачоа ГIойтамар раьза ва, е новкъа долаш цо из дувц.

Ше волча из къамаьл гIетта чIоагIа новкъа дар Саварбика. Цун беррига оазбезам Сардалгахьа бар, шиъ дола новкъостал цунна дергдолаш а вар из, законегIа доагIар а дагIацар аьнна юха ца воалаш. Вешта хIана ГIойтамара дувцачох цхьанкха хIама делга цун кара дацар. Духхьал фининсп мара вацар из, бахархошкара шиъ ханнахьа налогаш гулйича чакхдоалаш дар цун деррига гIулакх.

Ше укх фусама ваха нийсвенна чIоагIа раьза вар Саварбик. Цхьаккха хIама ца эшийташ дика гIулакх доре цунна укх цIагIа. ГIулакх-м торо йоацача гIалгIачун цIагIа ше нийсвелча а дергдолга ховра цунна, иштта да ворххIе даьгара дена хьадоагIа Iаьдал. Эггара чIоагIагIа из укх фусаме чуузаш хиннар яр Мадина. Массайттаза шоаш цхьаь нийсбелча цунца бегаш баьбар цо. Цхьаккха хIама ходаланзар цунна бегашта из духьала йолаш. Шиъ оамалах йоI шийна духьала ца хилар лаьрхIар цо цунах. Кхыметтел цкъа цо пхьарс лаьцача а духьале язар йоIо.

— Селла Iа яхача тайпара цIрча-м хургдац хьона гIулакх, — Сардала тоам бе дагахь йистхилар Саварбик. — Цхьание а бокъо яц низагIа саг шиъ долчун доалара ваккха.

ЧIоагIа раьза хилар Сардал зIамигача сага дешашта. ГIойтамар а, сесаг а укх цIагIа ца хилча мархIа волларгвар цо из, ловца боаккхаргбар.

Бакъда, вIалла лергах а ца кхийтача мо мара теркал данзар уж ГIойтамара. Со айса аргдар аьнна вохьнав аьлча санна истола тIа шиъ къаракъа шуша а кхестаеш вагIар из.

— Манка, сона кIолд лу Iа, е лац? — фусамнаьнагахь а дIахьежар ГIойтамар. — Укх къаранъагIа градусаш кIезигъялар кхер со.

— КIолд-м хала хьо ваха яцар, со-м Iа дулх хьадаллаца сабардерга мотташ яр, — сихха пхьегIашлоатторга юххерча гиба чу кулг а дахийта жа нахча яьккхар Маккас. Из ГIойтамара хьалхашка Iо а оттаяь юха а ноанал де йолаелар из.

— Ма кхералахь, дулхах ца кхеташ а дIагIоргвац хьона со-м, — шуша хьа а яьстта пела чу къаракъ доттар цо. — Со Сардала халахетар де йиш йолаш вац, — пела чура къаракъ цхьа къург мара ца беш дIамелар цо.

— Дохьаж хила хьона цунах, — дIавийраар Сардал ГIойтамара сардам а баьккха. — Даьла эгIазал елхар кхерам ба хьо чуводача цIагIа.

ВIалла теркал а банзар ГIойтамара цун сардам. ЦIагIа мел волчоа вицелча санна наIара санагIана юкке уралаттача Саварбика бIаржьежар из.

— Укх цIен нейц хила безам болаш-м вац хьо? — хьаттар зIамигача сагага. ЦIийвелар Саварбик. Массехк минут хьалха Мадина шийна дагайохар кхетадирте цо аьнна хийтар цунна.

— Фу мотт ба Iа бувцар? — раьза воацаш ГIойтамаргахьа дIахьежар из. — Къаракъ мелча дага мел дехар дувца беллаб мотт хьона бета боалла мотт?

— Аз-м керда хинна нейц санна хьо наIара юхе ураланттанда ях, — велавелар ГIойтамар. — Iоха, бехк боаккхаргбац хьох пхьапие а.

— Со се укх цIагIара волландаь латт ура... Е Iа хьехар де эшаш я вац.

Иштта кIома йистхила метташ дацар воккхагIчунга. Бакъда, ГIойтамара вIалла и дегабуам баьлар цо аьнначох. Цо хьалха а кхетадьдар Саварбик доккхача хьакъале да ца хилар. Сардал волча хьабахкалехь тика чу цхьана къаракъа шуша молаш шоай хиннача къамаьло боккъонца тешавир из цунах. ГIойтамар вIалла дезаш нацар сага оалаш бувцаш хилчеи доккхалаш деш хилчеи. ТIаккха кIеззига къаракъ ма меллиге а, юрт хьаллаьша латта аьшка бIоегIа ше болаш санна Саварбик талбаш етта волавелча кхетадир ГIойтамара цIеста шаь мах боацаш саг из хилар.

— Дитал уж ца довгIа къамаьлаш, — из кхы гаьна ца далийта гIерташ юкъейиккхар царна Сардал.

Бакъда, тхьовра Саварбик шиъ къамаьла юкъейиккхар хIанз а дийдалавза вар ГIойтамар. Мехна хилча а, мIдамза хилча а, цIаккха а дош къовсаш Iаьдал доланш вацар из. Шийца къамаьл деш вар бакъ волга ше кхетадича цунна мукIарах де цIаккха а кIезига хетацар цунна, ца ховр саго дувцаш хилча цхьаккха юхь йоацаш из талбаш еттилга долга дIа ца аьлча Iелацар ГIойтамар.

— Тхьовра Iа аьннар дийденнадац сона хIанз а, — дIахьежар из Саварбикагахьа. — Саг долчун доалара ваккха бокъо яц цхьание а, аьлар Iа...

— Бакълеций из, тIаккха? — ше ала воаллар ГIойтамар аьнна а ца воалийташ юкъейиккхар цунна Сардал.

— Хьона хетачох бакълув... Бакъда, тахан латташ долча хьалага ладийгIача бакълец, — сиха воацаш оалар ГIойтамара хIара ше оалаш дола дош. — Кхо бIаь шерал сов еррига Россена доал даь пачхаьхьа цIа а даьккхад большевикаша-м долчун доалара... ХIара хIама цхьа тIехьале йолаш да яхилга да из... Из деррига а фуд аьлча, хIара саг шиъ кхоллама, шиъ вахара да хургва яхилга да... Iа хIанз а хIама кхетадац, цудухьа базар тIара хабараш да Iа дувцараш.

Керта чу хьаьнъал ца тоьарах а, кIеззига хьалха ГIойтамарца цхьана къаракъ мелна хиларах а, ше мел оалаш дар нийса хетаргдолаш вар Саварбик. Цудухьа хIанз а хьаькъал кхачанзар цун йист а ца хулаш саца.

— Дуне хьанкхеллача денз шоай хIаманна шоаш доал а деш баьхача лоамал наха юкъе цхьаккха колхоз-молхоз тарлургйоацилга хов-их сона, — ше чIоагIа хьаькъал долаш хIама аьлча санна лакха корта хьалбахийтар цо.

Сов цу дешаша тIадвнга дега гIадилгаш доалаш санна хета Сардала. Куро ГIойтамара бIарахьежар из.

— Мода латта хьа бага! — Саварбикагахьа дIа а цийрза аьтта кулга нака пIелг хьалбахийтар Сардала. — КIант ва хьо яхилга дар цуй из. — ТIаккха моттий хьона, из санна ях а йолаш кIантий вайна юкъе болча хана пайхамара уматах бола нах кIалбусаргба аьнна? — Саварбика дешаша геттара ГIойтамар эшавича санна хьежар цунга Сардал.

— Воллел укхазара, воллел, хьай цIагIа чугIол, — эгIазне доацдаш Саварбик наIаргахьа дIатеттар Маккас. — Аз-м кхетадац сашкъ саш дар фуд. — раьза йоацдаш къонахашкахьа дIахьежар Макка. Шиъ маьра оамал дика йовзар цунна, цхьа дош довцачов тIагIолла цо къовсам баннхар кхерар из. — Тоам хургбар дувца, наха хоза хетаргдар дувца.

Доккха садаьккхар Сардала. ЦаI шоллагIчул чаммза йолаш дукха уйлаш гулъенаяр цун вер чу. Цкъа а акцаалайтац пар из тIалатташ йолча саготонех.

— Тоам хургбар-м хоза тар дацнадар укх дуненахь, — корта хьалъайбир цо. — Тховсара хьадаргдолаш дий хьа из даа хIама? — йист хилар из сесагага.

— Даа хIама кийча да-их, Iоттаде мара ца деваш, — дахчан доккха оаркхув хьанийцар Маккас. — Дика кIома берхIа а баьб аз шоана.

КIома берхIа хьоахабича геттара раьза хилар ГIойтамар. Тховсара мел дийцачох вицъелча санна велакъьжар эттар цун юкъа тIа.

— Дулхаца кIома бIер хIен жуapa хьалтIамаши хилча — из ялсмален кхача ба. — бIа-ся йир цо Сардалга. — ТIа молаш къаракъа пела хилча хIаьта а.

Раьза воацаш корта достабир Сардала.

— Фу дергда хьона? — йистхилар из. — Хьо воацача сагага цIагIа молийтарг-м дацар аз из. Гаьта тIара керда хIама дийце я тоам ма бой Iа... Дала гешт де мег-их хьога цIагIа къаракъ малийтарах а?..

— Къемата дийнахьа бартхоаттам беча хана беррига бехк аз сайна хьатIаэцаргба хьона... Дунен беххах лорале хьо! — цунна дала жоп корадир ГIойтамара.

Маккас Iоттадаьча оарикхо чурча дIайхача дулхен хьалтIамнийн Iанаро цIа хьалдизача санна хеталора. Цу Iанара хьажо геттара хIама даа безам сонбаьккхар ГIойтамара. Кхыметтел делкъийна а хIама даанза вар из тахан. Истола тIа латтача шушага кIалда дIахьежар из. Цу чу аханега кхоаччаш къаракъ дар хIанз а. Раьза воллаш шуша шийгахьа хьаэзар цо.

— Кхы а мала воалл хьо? — цецваьлар Сардал. — Даьра мегаргвац кхы моле-м. Чуваха могарг мичад хьона?..

ДIаходадар хургда эргIаварча номер тIа.

Доазол дехьара

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ПАРТИНИН СЪЕЗДАШТА ХЕТАДУ

Ший иизах тешам бенна дIадоладаьд деаткъаьлагIа цIераш социалистически содружества. Цхьан мутIаре а долаш керда вахар хьалдара наькъагIа долх вежаршха дола мехкаш. Царех дуккха дераште 1981 шу социализмаи коммунизман идеалаш котъяхара. тIехьа доаттабеча исторически къовсаме лоархIаме белгало хинна дIаоттаргда. Хьалгеганхоачаш латт Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезд, коммунистически болхлойн партей арг1анара съездаш хургья Болгаре, Монголе, ГДР, Чехословаке. Цига оттаергъя машаре къахьетара керда планаш.

Традици а хинна дIаэтта ма хиллара социалистически мехкий халкъаш партийн съездашта наиъадолх нердача къахьегама толамаш ца. Цу традице къаьгта хьахьокх социалистически общества гражданин политически кхетам лакха болаш хилари даьхе тоаяр духьа юкъарча къахьегаме толамаш дахара ше бехктокхаме лоархIаш хилари.

Монгольски Халкъа-Революционни парте XVIII съезда сийна 16 кIира йолча къахьегама, вахте эттаб Монголе болхлойи юртара къахьегамхойи. Карирча шера заданеш толамe хкоачашъярца цар безам ба ворхIлагIа пхе шера план (1981—1985 ш. ш.) кхоачашъяра тешаме лард йолла. Социалистически хьисапе къахьегача хьокхам луш я «Еро» яхача госхоза, «Оргул», «Жаргалын зам» яхача юртбоахама объединеней коллективаш.

«КарагIдула дика гIулакхаш — СЕПГ Х съезда! Деррига а — халкъа хьалтора тоаяра!» — шитта я хIанз ГДР къахьегамхой довия. Шерра хьелдаьцад цар апрель беттах эгара доккха производственни хьокхамаш дола бутт бе аьнна хьалхалеттача. Берлински предприятеша дIадоладаь гIуланх. ДикагIбарех ба — Гера яхача городенца «Электроника» яхача завода болхлой. Цу предприятерча 1100 совгIа болча коммунисташа хIара болх беча моттига эгара лакхагIа хьокхамаш долаш къахьегара тIехьара къовсам дIаболабьаб.

Вежаршха йолча партей хургйолча съездаша аьдаь общественно - политически къахьегамен хьинар бехьан долаш хьахул социалистически яхь керда, интернационални формаш. Социалистически интернационализм бокъонца йолаш хилар къаьгга хьахьонхаш дола хIаме. советски коммунистий парти кIоаргга сзаш лоархIаши хилара дола тешал хинна дIаэттаб социализма мехкашка КПСС XXVI съезда баха мибоаттIара накъа бахара тIехьа боаржабаь болам. Масала, Болгаре цу болама юкъеяхай Плевенерча, Толбухинерча, Силистерча, кхыча городашнерча заводийи, фабрикайи коллективаш. СССР заказаш ханал хьалха кхоачашде, аьнна декхараш тIайийцад. Чехословаке город Пльзенерча «Шкода» яхача объединене машинашъераша, хIаьта Комарнерча кемашдераша кастта хургйола КПСС XXVI съезд белгалъьккхай Советски байраки тIа а агIаш леларгдола «А. Суворов» яха пассажирски теплоход хи тIа даккхарца.

Къахьегама коталонаш — социалистически содружествас керда толамаш доахарг хилара бола цун экономически иназ дунен халкъашта юкъера сийя дIаургхилара бола тешам ба.

ХАЛКЪАШТА ЛОВШ ДОАЦЦАШЕ А

США Iаьдал кердача правительствана бе даха ши кIира совгIа ха мара яц. Хова да, из дукха ха яц. Бакъда хIаьта а цунах кхоачам хилар американски лидерашта шоай арахьарчен тIеман политика хьаькъехьа шоашта хетар дIаала а дунен халкъашта юкъерча вроне малагIча наькъагIа лела лорхIаш шаш ба хьахьокха а.

ТIеххьарча деношка цу даькъера шоай уйла дIайовзийташ дуккхача наха хьалхашка къамьлаш даьд США президента Р. Рейгана, пачхьалкхен секретара А. Хейга, оборона министра К. Уайнбергера.

Цар даьча къамьалех Малхбузен дуккхача общественни политически гIозарашта хетар дар уж дог ни кха, лоралуш кхераш ба, аьнна белгалдаьккха мегаргдолаш да.

ХIана? Официальни Вашингтоно дунен халкъашта юкъера хьал тоаде низ тIабахийтара меттел кхохкам михьара боахеш хилар, кхераме герзаш Iоадеш. Советски Союза дукхьаа доаццар дувцаш йола кампани йоаржаеш хилар цу къамьлаша къаьгга хьахьокхандаь.

Эн—Би—Си яхача американски телекомпание белгалдаь ма хиллара, чIоагIа антисоветски къамьалаш даьд 50-гIа шераш юкъе кхаьчача «Шийла тIом» хинача ханара дешаш юкъе а ккувлаш. Цу тайпарча къамьалех «цхьаккха тайпара пайда боале тамаш я», аьнна белгалдаьккхад цо.

«Шийлача тIема» михо фо дет Вашингтона» аьнна керте яздаь йолча комментарешка «Гардиан» яхача английски газето терками тIабохийт стратегически герзашта доазув оттадара хьаькъехьа къамьалаш сихха юхадIадоладе бешха безам боаццаш КIай цIа хилара. Из да, цунна хетачох, кердача американски администраце кулгалхой США-на «позице низа тIара герзашта доазув оттадара хьаькъехьа къамьалаш дича дуккха а динагI хургхилдарах» тийша ба ала гIертилга.

Цу тайпара расчеташ чаккьаргйоацаши кхераме хилар белгалдаьккхад Австре канцлера Б. Крайске. Вашингтон «уйла ца еш низа позице тIара леладеча гIулакхех» лорас а гIертеш. США тIема низ, белгалдаьккхад цо, сел долла хIамe ду тургдолаш бац, хIаьта из цо бIаргадайтар Вьетнаме аьнна.

«Таймс» яхача лондонски газето анализ яьй Францице президента В. Жискар д'Эстенен ФРГ канцлера Г. Шмидтен дукха ха йоаццаш яьча заявленей, хIаьта цар тIа США администраце позицеца уж тарлуш йоацилга хьа а хьекхад. «Из, — язду газето, — хIана а конфронтаци яц, бакъда французски а малхбузенгермански а правительствашан безам болаш яц кхохкам кIаьдбара даькъе карагIдаьнна дика гIулакхаш лер йоацаш дIадовлийта.

ДИКТАТОР ХЬАЛЛОАЦ

США хIара кердача правительствана арахьарча политика даькъера эггара хьалхара гIулакхаш масса хана а къаьстта теркам тIаозаш хул. Царга хьежоа лоархI Потомака йистошка дуккхагIа хьан сийду хьахьокхаш йола администраце политически уйла.

Из дика хьахьокхаш хIана да Вашингтоне лакхерча боараме эггара хьалха тIанийцача кхыча мехкашкарча визитерех цаI къулба корейски диктатор. дIадахача шера мае Квандиура калиъа восстани йолча хана наьха цIий Iоахийта, къизагIча тайпара ший политически моастагIий хIалакбаь Чан Ду Хван хилар.

Бакъда гIулакхашка хьежача американски Iаьдалаш цу гIулакхах башха бехк хеташ а дац. Чан Ду Хван американски столице хьаккхьачав а алалехьа США пачхьалкхен секретарь А. Хейг из хеставе волавелар, цунах Малхбузен кхерамален система «доттагIа, партнер, доакъашхо» яхаш цIераш а тех каш.

КIайча цIагIа сеульски диктаторе даьча къамьалии итогаша кхы цIаьнхазза а бакъдир США кулгалхоша Къулбехьен Корей Гаьнарча Малхбоалера империализма форпост санна лоархIаш хилар. Цхьана аьча коммюнике тIа белгалдаь ма хиллара «ВIашагIкхийтта Штаташ Корейски ахгIайрен тIара бIулаш ордаха лерхIаш яц».

Шеко йоацаш да Чон Ду Хвана лиа герз къулба - корейски патриотий выступленеш йохаен КНДР-цара доазув кхохкам кIаьд ца болийташ лоаттадаран эцаш хилар. Сеулан Вашингтонен барт агрессивни хилара дола тешал да КIайча цIагIа даь къамьалаш «Тим спирит-81» яха американо - къулбакорейски йоккхий маневраш йолча хана хинна хилар. Цу маневрех «Нодон синмун» яхача пхеньянски газето аьнад «кIоаргга провокаци а Корейски ахгIайрен тIа машара бола цIенхашттаре кхерам а ба», аьнна.

Цхьаькха хIама а да боккха лоархIам болаш. Укх бетти Къулбехьен Корее «президентски хорхамаш» хила дезаш да, царга гIолла ший Iаьдал дIачIоагIде лерхI Чон Ду Хвана. Уж хоржамаш хилалехьа хьалхха КIайча цIагIа из дег тIара тIанийца хиларо дуккхача наблюдателаша лерхIачох «дуккхача шерашка доал дайтара» диктатор могаваь.

Цу деррига нешка ладийгIача гуш да США керда администраци диктаторски репрессивни режимаш хьалацара наькъагIа дIахо яха лерхIаш хилар, цу тайпара политика перспектива йоацаш йолга хьахьекха дукха ха яле а.

А. ЯКОВЛЕВ, Ю. ЛОПАТИН, М. КНЯЗЬКОВ. (ТАСС).

Сагото яйташ ховмаш ух правительственни бIунаштен патриотий отрядаштен юкъе чIоагIа вIаший дов латтача Сальвадорера.

Хоаш да сельвадорски хунта къиза гIулакхаш леладаьлга. Цуй приказагIа Сальвадора ВВС самолеташа дукха хи йоаццаш яьа ца хеташ бомбеш чуйийттай, дуккагIбараш кхалнах, бераш, боккхий нах бола байдда лела сальвадорски нах хьулалуш болча Гондурасацарча доазон йистерча районашка. ТIеххьарча хана Сальвадорера дуккха нтташ эзараш баха нах хьулалуш улаш лоалахарча мехкашка аха безача, хунта репрессех лоралуш тхов кIийле лаха езача нхьачаб.

Сальвадорски военцина хIана а Iаьдала жерте латташ хилар, террори репрессеши еш из хилар дашха. Йиш йолаш да США оагIонгахьара из чIоагIа хьалловцаш хиларца. Цуи ахчагIа кийчъяь а Iомаяь а я из. ТIехь-тIехьагIа дукхагIа новкъостал ду цуина американски монополеша.

СУРТА ТIА: Коста - Рике хьулалуш бола Сальвадорера байдда баьхкараш.

АДН — ТАСС сурт.

Ашхабада—100 шу

Укх шера Советски Туркменистана столица Ашхабада 100 шу дизар деддергда. ЗIаьнта топпарах дал цIенош, бIеха готта улицаш йолаш хинна пачхалха. Россе къулбехьен доазон йистера тIема чIоагIале хиначе цу города сибат довааргдоацаш хувцаденнад тахан.

33 шу хьалха чIоагIа лаьтта агарах Ашхабад ерига йохаь IовIашка яхийта хиннай. Цу хана согато тIакхаьчача города новкъостал де орцагIбаьннаб беррига мохк. ХIаьта лоаццача хана из юха меттаоттаьяй. Таханара Ашхабад оизашен гаьнашен къайлаьккха агIа. Цуи шерра майдаш, нийса проспекташ шерра улицаш я. Нийсача мугIарагIа дагIа цига хьалдаь гIирсаш, эггара хьалха городе венар цецвоахкаш тоальнай город.

ТIеххьарча шерашка городе хьалъьяй Карл Маркса цIерагIча республикански библиотека, «Главкаракумстрой» управлени, республикански политически дешара ЦIа, «Ашхабад» яха гостиница, Туркменски ССР Iилмай Академи, драма пачхаьлкхен театр, кхы дуккха яраш. Уж деррига гIирсаш хIанзарча архитектурагIа къамий традицешта тардеш хьалдеш да.

БIубенна этажаш еш урагIа йода город, шерлу цуй доазонаш, дукхагIа чулоац яьссален территори.

СУРТА ТIА: Туркменски пачхаьлкхен университета студентий общежите нерда корпус.

К. МУРАДОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Безаме а пайдане а вIашагIкхетараш

Кастта хургйолча КПСС XXVI съезда хетадаь вIашагIкхетараш чакхдоах Нохч-ГIалгIайчен яздархоша республика къахьегамхой болча хьоашалгIа ухаш. Цига цар дувц съездага йолча КПСС ЦК проектах, парте советски халкъа хьалхашка оттадеш долча доккхийчен бехктоккамечен декхарех, цхьайттлагIча пятилетка планех. Уж декхараш а планаш а кхоачашъеча хьинаре къахьегаш воаллача советски сага сурт сибат кхоллаш шоай яхье созча произведенеех, шоай тIехьарча планех. Иштта, Веденски райоиерча Махкеты яхача юртарчу культура ЦIагIа дукха нах бер гулбенна. Цига хьоашалгIа баьхна бар яздархой Ахматова Раиса, Саидов Билал, Веданиев Аьхмад, Арсанукаев Шайхи. Къахьегамхошта а яздархошта а пайдане долаш чакхдаьлар из вIашагIкхетар.

Б. АВАДИЕВ.

ЗАПОЛЯРНИ ТУНДРЕРА МЕХКДАЬТТЕН ГАЗИ

ВIаь совгIа йолча разведочни скважинашка буруь техад Тюменски геологически управление полярни гомал 600 километр совгIа дIахо уллача Ямал яхача ахгIайрен тIа. ХIанзехьа а кораьай триллионаш кубометраш газ, корадаьд мехкдаьтта а. Ямалерча Новопортовскии Бованенковскии моттигашкара запасаш коача доагор даккха доладе мезаргдоалаш дукха я. Буровикаш бахача Харасавэй яхача вахтенни поселке баьдеча полярни бийсана йоагаш дуккха фонараш я. Моттигерча электростанции котельнен доагор довцаш кIалдиса хIама дац — шоай Iалама газаца болх беш я уж.

МАЛЬЦЕВ Николай, АПН корреспондент.

КIАЛТОХАРГАГIА ЛАТАР

ДIадахача пIаьраска дийнахьа доккха спортивни цIей хилар вай городе. Советски Союзен Америка ВIашагIкхийттача Штатийи ший лолаIмегIа кIалтохаргагIа латарий командаш яр Грознерча пачхаьлкхан цирка арене шоайла къовсаеиня.

Америка командана чубоагIаш бар мехка тайп-тайпарча чемпионатий призераши къона борецаши Рик Саламони (48 кг), Вилл Де Паоли (52 кг), Ли Рой Смит (62 кг), Энди Рейк (68 кг), Дэйв Шульц (74 кг), Крисс Кэмпбелл (82 кг), Эрирк Фейс (90 кг), Грег Гибсон (100 кг), Джефф Блатник (деза дозал). Советски Союза сий даккха цу яхье къовсабенна бар цIи хеза бола советски спортсменаш Садыков Вахабсултан (48 кг), Кильквенер Александр (52 кг) Абушев Махьмад-Хасан (62 кг), Умаев Заур (68 кг), Бадалов Руслан (74 кг), Колоев Олег (82 кг), Ботия Владимир (90 кг), Орцуев Хьасан (100 кг), Висултанов Асланбек (деза дозал).

Эгара хьалха кIувса тIа баьлар эгара кIезигагIа дозал дола атлеташ В. Садыкова Р., Саламонии. Лата дIаволалушше а балл яьккхар вай спортсмено. Хьалхара период чакхьльлар счет 6:0 йолаш Садыков котвоалаш. Кердача правилагIа цIена котало яккха очкоех лаьрхIача 12 очко башхало йолаш хила езаш я. Счет 15:2 йолаш цIена котало яьккхар В. Садыкова. ШоллагIча дозала категоре летар Билл Де Паоли Кильквенер Александри. Укхаза а баллех счет 7:1 йолаш котало советски атлетага кхаьчар. Царел тIехьагIа кIувса тIа баьлар Дагестанера цIи хеза борец Олимпийски чемпион Абушев Махьмад - Хьасани США чемпионата призер Ли Рой Смити. Укх латаре баллех счет 6:0 а йолаш котало олимпийски чемпиона яьккхар.

Укх яхье дакъа лоацаш вар Нохч - ГIалгIайчнера виъ атлет. Цудухьа зале багIараш чIоагIа сатунсаш бар цар фу аьттув баргба-хьоргI, яхаш. Эггара хьалха вай спортсменех латар хилар Умаев Заура. Из латар дIадолалуш очко яьккхар Заура, мул тIехьагIа очко яьккхар американца. Юххера а, из вIашагIкхетар чакхдаьлар счет 2:1 йолаш Умаева котало а йоаккхаш. Царел тIехьагIа къовсабелар 74 килограмм дозал дола Дейв Шульци грозненец Бадалов Руслани. Укхаза а счет 2:1 йолаш котало яьккхар вай спортсмено.

Вай а американций я Махачкале хинна вIашагIкхетар чакхдаьннадар счет 6:3 йолаш. котало вай спортсменашка а йолаш, цудухьа Крисс Кэмпбелли Къулбаседа - ХIирий АССР цIи хеза спортсмен Колоев Олеги кIувса тIа баьлча, дог тохалуш дег чу ессар «Олег, аьттув балба хьа пхаI!» — догдоахилга йола уйлаш. Цхьабакъда, из аьттув балаизар Олега. Иштта, 5:1 йола счет эгтар командашта юкъе. Цхьаькха очко яьккхар вай командана Ботия Владимира. Эрик Фейсаца цун хинна латар чакхдаьлар баллех счет 5:4 йолаш Владимир кот а воалаш. Юхедисача шин дозалах болча американски атлеташа къовсабала безаш бар Нохч - ГIалгIайчен цIи хеза вола ши борец Орцуев Хьасани Висултанов Асланбеки. ХьалхагIа арабаьлар Грег Гибсони Орцуев Хьасани. Из латар чакхдаьлча счет 9:1 йолаш толам Хьасанага кхаьчар.

Командашта юкъе хиннача вIашагIкхетаре эгара хоагIа латар дар эгара лакхагIа дозал долча спортсменашта — Висултанов Асланбекаи Джефф Блатникаи — юкъе хиннар. Уж кIувса тIа баьнна массехк секунд ялалехьа Асланбека Iотехар Джефф. Иштта счет 8:1 йолаш вай спортсменаш кот а боалаш чакхдаьлар из сакъердамен пайданен дола доттагIлен вIашагIкхетар.

А. БЕК.

Любохнера музей

Укх шера май бетта деддергда Чехословаке Коммунистически парте 60 шу дизара цIей. Из вIашагIйоллача кIезигача лоароIаме Хиланзар Словакен Закарпатски Украинен революционни организаце викалий 1921 шера январь бетта хинна Любохиниски съезд.

Любохня йоикха шрт яц, укхаза ээар совгIа саг мара вахац. Из уал Къулбаседа Словаке геттара хозача метте, укхаза гIолла доагIача Ваг яхача геттара сихача хиао Бонкхен ЗIамиген Фатра яхача лоамашта юкъе кIоарга ор даьккхад. Боккхача наьнъа тIара юстара а ваьнна, Любохняика яха хий доагIача чIоже гIолла цхьа километр гаргга никъ бича, совцаргда вай. Аьрда оагIорахьа лоам босе латт Коллароа цIа — ира тхов а болаш, дакхах шоаза вIаштIараьь здани. Цу тIа доалл мемориальни улг: «Укх цIагIа 1921 шера 16 январе хиннача Словакен Закарпатски Украинан революционни болхлой организацей съездо тIанийцар Коммунистически Интернационале юкъевярх йола условеш».

1921 шера 16 январе Iуйрийна 10 сахьат доалаш Колларова цIен йоихдача зале гулвелар съезда 149 делегати 40 хьашен. 20-ча январе арадаьннача «Правда худобы» («Правда бедноты») яхача газето яздора: «Словакен Подкарпатски Русен вIашагIкхийттача 242 ваар болхлочун цIерагIа баьхнабар делегаташ» яхаш.

Цу хана чехословацки социал-демократически болхлой парте орган хиннача «Правда худобе» из номер хIанз, кхыча документашца цхьана, музей хинна дIаэттача Колларова цIагIарв экспозици дIайолаеш я. Экспонаташа дувц съездах, Чехословаке болхлой боламах, цуи эрсий пролетариатаца хиннача бувзамах.

Съезде къамьал дир, яздора «Правда худобе», Россера венача словацки пролетарей делегата новкъоста Верчика. Цо, белгалдоахар газето, «дийцар Советски Россех, дерригача дунен буржуазе цох дувцар хирц долга дIахайтар». Революционни Россе пролетариатагIа моаршал дахьийтар съездо.

Любохнянски съезде дийцача дешашта юкъе эггара лоархIамегIчох цаI дар Коммунистически Интернационала 21 условн тIанийцалга. Партех коммунистически аьнна цIи туллилга дIадехаш хиннача 17-гIча пунктигара дIа мел ийккхар масса а рагьа а волаш тIанийцар. Аьрдаьхьарча социал-демократий ерригреспубликански съезд хиллалца из тIаэцилга тIехьадаьккхар. Из съезд хилар 1921 шера 14-16 мае Прасе, укхаза вIашагIвеллар Чехословаке Коммунистически парти. Ерригреспубликански съезд хиллалца 17-гIа йола пункт ца ювцаш йита хиларо тешал ду Словакерча аьрдаьхарча инаий революционни организацеца республикерча революционни болама къоастаде йиш йоацаш дола цхьа дакъа ше лоархIаш а Чехословаке болхлой класса цаI йола парти болга а кхетадеш дара.

— Любохне хиннача съездо вIашагIтехар Словаке революционни болхлой болам, Чехословаке Коммунистически парти вIашагIйоллара лоархIаме баьнкха юг бар из, — иштта чакхдаьккхар Колларова цIагIерча экспонашех лаьца ше дийцар Душан Яшовича, цу наькъагIа соца хиннача Липтовск-Микулашерча КПЧ райкома секретара.

Колларово цIагIа яьха тIа-тIа берда группаш хьачуухар. Экскурсионни автобусаш тIа гуш яр Чехословаке тайп-тайпарча городашкара а районашкара а экскаш.

Станислав ШТУКАТУРОВ, АПН корр.

Любохня — Братислава.

Доазол дехьа салаIа

Дукха нах ух вай республикера кхыча мехкашка туристически путевкаегIа салаIа. Массехк группа яхай укх шера а. Укх деношка Чехословаке салоIаш ях 30 совгIа саг. ДукхагIча даькъе уж ба автотранспортникаш. Царна юкъе: Гудермесерча автопредприятера электрик Магомадов ЯрагIи, Грознерча автошкола производственни дешар хьехара мастер Галган Иван, автовокзалийн пассажирски автотранспортек Грозненски производственни объединене штукатурмаляр Валиева Татьяна, кхыбараш.

Вай республикерча кхыча мехкашкара баха салоIаш соахка хинна 1400 совгIа саг. Царех дукхабараш Болгаре, Румыне Iаьрнача форда йистошка, Куба курорташка, Инде, Итале, Йордане хиннаб. ХIаьта цхьабараш Болгаре, Румыне, Венгре, Чехословаке, Австре, Югославе мехкашка гIолла чакхдоалеш долча Дунай яхача хи тIа гIолла кема тIа сакъердаш а хиннаб. Царна юкъе — социалистически яхье котало яьккха 18 саг мах ца боаккхаш еннача путевкаегIа салоIачи хиннад.

Соахка эгара хьалха шоай 5—7 шу дахьнача берашка Болгаре хьоашалгIа баха хиннаб цар дай-наной. Укх шера дукхагIа хургья уж тайпа группаш. Цул совгIа, эгара хьалха Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой салаIа йиш хургья Къулба-Малхбоален Азерча кгуиве. Цига вахаче хьоашал тоссаргда Японии, Филиппины, Сингапур, Вьетнам, Йордани яхачей кхычен мехкашца.

Т. АЛМАЗОВА.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10 ФЕВРАЛЬ. I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаъ».
8.40 — Iуйранара гимнастика.
9.05 — «КIай бийсеш». Художественни фильм.
10.35 — «Хьайбай дунеи тIа».
11.35; 14.30 — Керданараш.
14.50 — Мехка телевизионни студей документальни фильмай программа.
15.20 — Халкъий инструменташ дIалокхарий концерт.
15.50 — «Къонабарой адресаш».
16.30 — Бурташ лоькхача хоккей дунеи чемпионат. СССР-еи — Финляндей сборнеш. 2 тайм.
17.35 — «Кхоанега боккха гIа». Телевизионни документальни фильм.
18.30 — «Сакъердаме, котваш».
18.45 — «Тахан дунеи тIа».
19.00 — «Саги закони». СССР юстице министраца В. И. Теребилова доаг... къамьал.
19.30 — Белорусски ССР Пачхаьлкхен халхара ансамбла концерт.
19.55 — «Карл Маркс». «Къона шераш». Телевизионни дуккхача серей художественни фильма 1 сери.
21.00 — «Хаъ».
21.35 — «Азарех дола къамьал дIахедаьлар».
23.00 — «Тахан дунеи тIа». Информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачий программа.
8.05 — «Шахматни школа».
8.35; 9.00 — Природоведени. 4 класс.
8.55 — «Хьа ленински библиотека».
10.05 — Французий мотт.
10.30; 11.35 — Истори. 5 класс.
11.05 — ПТУ дешархошта. Истори. Ленинска «Искра».
12.05 — Студентаншта-заочникашта. Лакхара математика. 2 курс.
13.20 — Политэкономи.
14.00 — Кийчон отделеней ладугIархошта. Математика.
14.35 — Къахьегама кхетам луча кхехархочох лаьрхIа.
15.05 — К. Тренев. «Любовь Яровая». Эрсий — кхехархочох.
15.55 — Юкъара биологи. 10 класс.
16.25 — В. П. Катаев. «Белеет парус одинокий». 5 класс.
17.35 — Телевизионни фильм.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера хьал» (гIалгIай меттала).
18.15 — Киножурнал.
18.25 — «Нохч-ГIалгIайчу гIалха».
18.45 — «Республика культура дIахо дегIайоалара».
19.00 — Деррига а къахьегама сага хьал-торо айдра (нохчий меттала).
19.30 — Iаьнан - популярно фильм.
19.40 — «Яздархой петадетыех» (гIалгIай меттала).
20.00 — «Бийса даькъал хийла мун, бераш!».
20.15 — Баскетболах йола СССР чемпионат. Кхалнах. «Динамо» — «Спартак».
20.55 — Л. Бетховен. Концерт.
21.40 — «Апреле кхунагIа». «Верни Федора», «Дебют», яхача

документальни театраги телевизионни художественни фильмай программа.

11 ФЕВРАЛЬ. I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаъ».
8.40 — Iуйранара гимнастика.
9.05 — Мультфильмай программа.
9.35 — «Карл Маркс». «Къона шераш». Телевизионни дуккхача серей художественни фильма хьалхара сери.
10.40 — Ф. Шопен. Концерт.
11.00; 14.30 — Керданараш.
14.50 — Документальни фильмай программа.
15.40 — «Кханара Iаьам».
16.00 — «Хьехамча». Телевизионни журнал.
16.30 — «Шахматни школа».
17.00 — А. Фадеева произведенеш.
17.40 — «Тха адрес — Советский Союз». Ашхабадерча художественни коллективий концерт.
18.05 — «Мичах шо, зурналахой!».
18.35 — Мультфильм.
18.45 — «Тахан дунеи тIа».
19.00 — «Хаъ» программа почта.
19.35 — Советски илле концерт.
19.50 — «Карл Маркс». «Къона шераш». Телевизионни дуккхача серей художественни фильма 2 сери.
21.00 — «Хаъ».
21.35 — М. В. Келдыш вай 70 шу дизарга. «Мстислав Келдыш» яхача документальни фильма премьера. Хьалха къамьал ду Социалистически Къахьегама Турпала, СССР Iилмай Академе вице-президента П. Н. Федосеева.
22.40 — «Тахан дунеи тIа». Информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачий программа.
8.05 — «Шоана, дай-наной!».
8.35; 9.35 — Астрономи. 10 класс.
9.05 — Бокъонех йола беседа.
10.05 — Немецкий мотт.
10.35; 11.35 — Гайдар А. П. «Школа». 7 класс.
11.05 — ПТУ дешархошта. Юкъара биологи.
12.05 — Студентаншта - заочникашта. Инженерни графика. 1 курс.
13.20 — Философи.
14.05 — Кийчон отделеней ладугIархошта. Физика.
14.35 — Бокъонех йола беседа.
15.05 — Партбилетах йола дош.
15.55 — Природоведение. 2 класс.
18.20 — КПСС XXVI съезда новкъалахаш. «ДукхагIа, дикагIа, хоргIа» (нохчий меттала).
16.30 — «Максим Перепелица». Художественни фильм.
18.20 — «Нохч-ГIалгIайчу гIалха».
18.40 — «Вайн хургйолаш бола бе беза».
19.00 — Хоккейх йола СССР чемпионат. «Крылья Советов» — «Динамо».
19.20 — «Бийса даькъал хийла мун, бераш!».
21.00 — А. Глазунов. 5-гIа симфони.
21.40 — «Маскарад». Художественни фильм.

РАДИО

10 ФЕВРАЛЬ

6.40 — «Общественни закони». Радиожурнал (гIалгIай меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» яхача газетий обзор.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — Иллеш, эшараш (гIалгIай меттала).
8.45 — «Дунен халкъашта юкъера хьал» (нохчий меттала).
9.15 — «Тхога хьалу». Радиовыпуск (нохчий меттала).
9.30 — «Къона замано» (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачий программа. Кхоттанах бола хоам (эрсий меттала).
16.01 — «Советски халкъий интернационализма традицеш». Беседа (эрсий меттала).
16.15 — КПСС XXVI съезда даха ма доагIа пакъадолхаш. «Къахьегама вахте» (нохчий меттала).
16.30 — Юрта боахама хьалха латтача болхлошта лаьрхIа концерт (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

11 ФЕВРАЛЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Юкъаш а парте XXVI съездага йола КПСС ЦК проект» (эрсий меттала).
8.40 — Наурский района Ленина цIерагIча колхоза малуна КПСС XXVI съезда делегата З. Хамиловна хетаха музыкальни радиооткрытка (нохчий меттала).
9.15 — «ЦхьайттлагIча пятилетка социальни программе». Беседа (нохчий меттала).
9.30 — «Микрофонана Грозне гIолла». Радиовыпуск (эрсий меттала).
16.00 — Передачий программа. Кхоттанах бола хоам (эрсий меттала).
16.01 — «Бахара хьесап — советски» (эрсий меттала).
16.40 — Хоамаш.
16.45 — «Къайлье а механизаторий кхараш». Корреспонденци (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

Хаоттам

Тахан республике гIоллен Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоаццаш, малхбузехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 0—5. Грозне 2—4 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, йоачан а йоаццаш, цхьайолча моттигашка дохк а долалаш, малхбузехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана —4+1, дийнахьа +2+7 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-06; редактора заместитела — 9-24-03; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностех транспортех — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; письмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-06; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ 00032. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 555.